

KEURUUN OSUUSPANKKI

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2023

Yritys- ja yhteisötunnus: 0175991-6
Postiosoite: PL 56, 42701 KEURUU
Käyntiosoite: Multiantie 1, 42700
Keuruu
Kotipaikka: Keuruu

SISÄLLYSLUETTELO

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2023

Sisällys

Hallituksen toimintakertomus tilikaudelta 1.1. – 31.12.2023	1
POP Pankki -ryhmä	1
Toimintaympäristö.....	1
Pankin liiketoiminta	2
Tulos	3
Tase	5
Konsernitilinpäätös.....	7
Vapaaehtoiset ja lakisääteiset rahastot	8
Vakavaraisuuden hallinta.....	8
Riskienhallinta.....	10
Hallinto ja henkilöstö	15
Vastuullisuus.....	19
Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat.....	20
Liiketoiminnan kehitys vuonna 2024.....	20
Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käytöstä	21
Tunnuslukujen laskentakaavat	22
Tilinpäätös	23
Keuruun Osuuspankin tuloslaskelma	23
Keuruun Osuuspankin tase	24
Keuruun Osuuspankin rahoituslaskelma	25
Liitetiedot.....	27
Osuuspankki ja POP Pankki -ryhmä.....	27
Laatimisperusta.....	27
Rahoitusinstrumentit.....	27
Luokittelu.....	27
Rahoitusvarojen hallinnoinnin liiketoimintamallit ja arvostaminen	28
Käyvän arvon arvostuksen kirjaaminen ja käyvän arvon määrittäminen.....	29
Rahoitusvarojen arvonalentuminen	30
Rahavarat	31
Aineettomat hyödykkeet	32
Aineelliset hyödykkeet.....	32
Sijoituskiinteistöt	32
Muut kiinteistöt.....	32
Muut aineelliset hyödykkeet.....	33
Poistoperiaatteet	33
Vuokrasopimukset (tämä kappale jätetään, jos IFRS 16-mukaisia vuokrasopimuksia)	33
Pakolliset varaukset	34
Tilinpäätössiirtojen kertymä.....	34
Oma pääoma.....	34
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	35
Korkotuotot ja –kulut.....	35
Palkkiotuotot ja –kulut	35
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut.....	35
Muut kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut sekä pakolliset varaukset	36
Verot.....	36
Luettelo tilikauden aikana käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tosittelajeista.....	51
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus	Error! Bookmark not defined.
Hallintoneuvoston lausunto tilinpäätöksestä	Error! Bookmark not defined.
Tilinpäätösmerkintä	Error! Bookmark not defined.

Hallituksen toimintakertomus tilikaudelta 1.1. – 31.12.2023

Keuruun Osuuspankki on itsenäinen osuuspankki, joka on perustettu vuonna 1908. Vuosi 2023 oli pankin 115. toimintavuosi. Pankki toimii Keski-Suomen ja Pirkanmaan alueella. Pankin asiakaskunnasta pääosa on yksityisasiakkaita ja pienyrityksiä.

Pankin asiakasmäärä oli tilikauden päättyessä yli 11 200. Pankilla on yhteensä 3 konttoria, Keuruulla, Tampereella ja Jyväskylässä. Konttoreissa asiointiin lisäksi asiakkaat käyttävät verkkopankki- ja mobiilipankkipalveluita sekä käteisautomaatteja. Asiakastapaamisia voidaan järjestää myös verkkotapaamisina. Pääosa asiakkaiden peruspalvelutapahtumista tapahtuu itsepalveluna. Vuoden lopussa lähes 5 700 pankin asiakkaalla oli verkkopankkipankkisopimus.

POP Pankki -ryhmä

Keuruun Osuuspankki on paikallisesti ja alueellisesti toimiva osuuspankki, joka kuuluu POP Pankki -ryhmään. Keuruun Osuuspankki on POP Pankkikeskus osk:n jäsen ja se kuuluu POP Pankkien yhteenliittymään. POP Pankkien yhteenliittymän muodostavat 18 itsenäistä osuuspankkia, keskusyhteisö POP Pankkikeskus osk ja näiden konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, joista merkittävimmät ovat POP Pankkien keskusluottolaitos Bonum Pankki Oyj ja keväällä 2022 toimintansa aloittanut kiinnitysluottopankki POP Asuntoluottopankki Oyj. POP Pankkikeskus osk toimii POP Pankki -ryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

POP Pankkien yhteenliittymä on laissa talletuspankkien yhteenliittymästä tarkoitettu yhteenliittymä, jonka keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan yhteenliittymän tasolla. POP Pankki -ryhmään kuuluvat myös POP Holding Oy, joka ei ole keskinäisen vastuun piirissä. POP Pankki -ryhmä luopui tilikauden aikana määräysvallasta Suomen Vahinkovakuutus Oy:ssä ja jatkaa yhtiössä vähemmistöosakkaana.

Toimintaympäristö

Maailmantalous kasvoi hitaasti, erityisesti viime vuosien maailmantalouden veturina toimineen Kiinan kasvu hidastui. Euroopassa nähty nopea inflaatio ja sitä seurannut korkotason nosto sekä energiakriisi näkyivät heikkona kasvuna myös euroalueella. Erityisesti Euroopan suurimman talouden Saksan talous kehittyi aiempaa heikommin, eikä Suomen talous saanut viennistä kaipaamaansa vetoapua. Suomen kansainvälinen asema muuttui merkittävästi vuonna 2023, kun Suomi liittyi sotilasliitto NATO:n jäseneksi.

Kotimaisessa taloudessa nähtiinkin vuonna 2023 selvä käänne heikompaan. Voimakas inflaatio heikensi edelleen myös kotitalouksien ostovoimaa, vaikka palkkaratkaisut nostivat nimellispalkkoja aikaisempaa enemmän. Myös nopeasti noussut korkotaso käänsi kuluttajien mielialoja pessimistisemmiksi talouden kehityksen suhteen.

Asuntojen ja kestokulutustavaroiden hankinnat vähenivät vuoden aikana selvästi ja tämä painoi monia toimialoja, erityisesti asuntorakentamista ja kauppaa. Kotitalouksien kuluttamista ajatellen nähtiin kuitenkin loppuvuonna varovainen positiivinen signaali, kun Euroopan Keskuspankki päätti koronnostojen ketjun ja markkinat kääntyivät odottamaan korkojen laskua. Myös inflaatiovauhti hidastui loppuvuonna merkittävästi.

Vaikka kotitalouksien ostovoiman kehitys oli vuonna 2023 heikkoa, pysyi työttömyys edelleen kurissa. Myös kotitaloudet hoitivat edelleen luottojaan pääsääntöisesti hyvin, joten luottotappioiden määrä kasvoi maltillisesti. Yritysten konkurssien määrä kääntyi kuitenkin selvään kasvuun ja heikentynyt taloustilanne johti myös lomautusten määrän lisääntymiseen. Heikentynyt talousuhdanne tulee heijastumaan pankkien järjestämättömien luottojen ja luottotappioiden määrän kehitykseen.

Pankin liiketoiminta

Keuruun Osuuspankki harjoittaa peruspankkitoimintaa ja tarjoaa asiakkailleen yhteistyökumppaneidensa sijoitus- ja vakuutus tuotteita.

Keuruun Osuuspankin liiketoiminnan kasvu ja tulos ylitti pankin liiketoimintasuunnitelmassaan tilikaudelle asettamat tavoitteet tuloksen osalta ja jäi lievästi tavoitteista kasvun osalta. Tilikauden ajan Keuruun Osuuspankin liiketoiminnan tuloskehitys ylitti odotukset nousseiden korkojen ja kasvaneiden palkkiotuottojen myötä. Tilikaudelle asetetuista kasvutavoitteista jäätiin asuntolainamarkkinan hiljentymisen myötä. Pankki keskittyi toimintasuunnitelmansa mukaisesti parantamaan kannattavuuttaan ja lisäämään markkinaosuuttaan kaupunkialueilla

Tilikaudella 2022 alkanut markkinakorkojen nousu vahvisti edelleen pankin korkokatetta. Keuruun Osuuspankki on palvellut asiakkaitaan tilikauden aikana itsepalvelukanavien lisäksi konttoreissa ja verkkotapaamisissa, joiden määrä on edelleen kasvanut. Korkojen nousu on hillinnyt asuntorahoituksen ja yritysluottojen kysyntää etenkin loppuvuodesta.

Suomen taloudessa kasvanut epävarmuus heijastui myös säästämisen ja sijoittamisen tuotteiden kysyntään, mutta asiakkaat ovat jatkaneet säännöllistä rahastosäästämistä markkinoiden epävarmuuden kasvusta huolimatta. Korkotasojen nousu on lisännyt määräaikaisten talletusten kysyntää. Korkotason muutoksen myötä pankki uudelleen allokoii sijoituksiaan mikä laski sijoituksista kirjattuja tuottoja. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista laskivat 5 tuhatta euroa. Arvopaperikaupan nettotuotot kasvoivat 1 658 tuhatta euroa, ja käypään arvoon käyvän arvon rahastojen kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot laskivat -12 tuhatta euroa.

Pankin sijoitustuotevalikoimaan kuuluvat yhteistyökumppaneiden, Sp-Rahastoyhtiö Oy:n ja UB Omaisuudenhoito Oy:n, sijoitusrahastot. Arvopaperipalveluissa yhteistyökumppanina on Nordnet Bank Ab Suomen sivuliike.

Pankin välittämät eläke- ja säästövakuutus tuotteet tuottavat Aktia Henkivakuutus Oy ja Sp-Henkivakuutus Oy sekä lainavakuutus tuotteet AXA konserni ja Sp-Henkivakuutus Oy. Yhteistyön tarkoituksena on turvata kilpailukykyiset eläke-, säästö- ja lainavakuutus palvelut POP Pankkien asiakkaille. Vuoden lopussa asiakkailta oli pankin välittämiä rahasto- ja vakuutussäästöjä 7 981 tuhatta euroa.

Henkilöasiakkaiden vahinkovakuutus palveluissa pankki tekee yhteistyötä LähiTapiola-ryhmään kuuluvan Suomen Vahinkovakuutus Oy:n kanssa, joka käyttää markkinointinimeä POP Vakuutus.

POP Pankkien keskusluottolaitoksena toimii POP Pankkikeskuksen omistama Bonum Pankki Oyj. Bonum Pankki vastaa POP Pankin asiakkaiden maksuliikenteeseen ja Visa-korttien liikkeelle laskuun liittyvistä palveluista sekä hoitaa POP Pankkien tukkuvarainhankintaa yhdessä kiinnitysluottopankki POP Asuntoluottopankki Oyj:n kanssa laskemalla liikkeeseen sijoitustodistuksia ja joukkovelkakirjalainoja. Bonum Pankki vastaa myös POP Pankkien yhteenliittymän maksuvalmiusvaatimuksen täyttämisestä.

Tilikauden aikana pankin toimitusjohtaja Markku Ristiniemi jäi eläkkeelle 30.9.2023 ja uusi toimitusjohtaja Miika Santala aloitti tehtävässä 1.10.2023 alkaen. Kevään aikana POP Pankki-ryhmän kokonaan omistaman vakuutusyhtiö Suomen Vahinkovakuutus Oy:n osake-enemmistö myytiin LähiTapiolalle ja samalla sovittiin LähiTapiolan kanssa käynnistettävästä laajasta säästö- ja turvatuotteiden tuotevalikoiman uudistamisesta. Tilikauden aikana pankin operatiivisesta toiminnasta vastaavat tiimit järjestäytyivät uudelleen. Uuden organisaatorakenteen myötä pankki pystyy palvelemaan asiakkaitaan kokonaisvaltaisemmin paikasta riippumatta. Syksyn aikana Keuruun Osuuspankissa käynnistettiin brändiuudistushanke.

POP Pankki -ryhmä on valinnut suomalaisen IT-yhtiön Crosskeyn kumppanikseen perusjärjestelmiään koskevaan uudistushankkeeseen. Hanke käynnistyi tammikuussa 2022 ja se on edennyt suunnitellusti. Ryhmä arvioi ottavansa uuden peruspankkijärjestelmän käyttöön vuoden 2025 aikana. POP Pankit jatkavat Samlinkin asiakkaana kunnes uusi järjestelmä otetaan käyttöön.

Tulos

Keuruun Osuuspankin liikevoitto oli 2 754 tuhatta euroa (-1 317 tuhatta euroa vuonna 2021). Liikevoitto kasvoi edellisestä vuodesta 4 071 tuhatta euroa. Liikevoittoprosentiksi taseen vuosikeskiarvosta muodostui 1 prosenttia (-1). Liikevoiton kasvun taustalla on markkinakorkojen muutos, joka kasvatti pankin korkokatetta. Myös pankin nettopalkkiotuotot kasvoivat. Lisäksi liikevoiton kehitykseen vaikuttivat: alentuneet henkilöstökulut, arvopaperimarkkinoiden epävarmuus ja kiinteistömarkkinan kehitys. Pankin kulu-tuotto -suhde oli 58 prosenttia (139).

Pankin keskeiset tuloslaskelmaerät ovat kehittyneet kahteen edelliseen vuoteen verrattuna seuraavasti:

Tuhatta euroa	01-12/2023	01-12/2022	Muutos-%)	01-12/2021	Muutos-%)
Korkokate	5 890	3 131	88,1	2 456	27,5
Nettopalkkiotuotot	1 228	1 005	22,1	900	11,7
Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattujen rahoitusvälineiden nettotuotot	-121	-1 778	93,2	705	-352,1
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta rahoitusvarojen nettotuotot	0	12	-100,0	0	...
Muut tuotot	150	532	-71,8	2 215	-76,0
Tuotot yhteensä	7 147	2 902	146,2	6 277	-53,8
Henkilöstökulut	-1 175	-1 329	-11,6	-1 219	9,1
Muut hallintokulut	-1 876	-1 720	9,1	-1 750	-1,7
Muut kulut	-1 088	-983	10,6	-1 183	-16,8
Kulut yhteensä	-4 139	-4 033	2,6	-4 152	-2,9
Kulu-tuotto -suhde	57,91	138,96		66,14	
Lopulliset ja odotettavissa olevat luotto-tappiot	-223	-186	20,2	-60	209,1
Liikevoitto	2 754	-1 317	309,2	2 066	-163,7
Tilikauden voitto	1 410	147	860,8	1 673	-91,2

*) Muutos 2023-2022
 **) Muutos 2022-2021

Pankin korkokatteeksi muodostui 5 890 tuhatta euroa (3 131). Korkokate kasvoi 2 759 tuhannella eurolla edelliseen tilikauteen verrattuna.

Korkotuottojen määrä oli 7 298 tuhatta euroa (3 361), jossa kasvua edellisvuodesta oli 3 937 tuhatta euroa. Korkotuotoista merkittävimmän osan muodostivat antolainauksen korkotuotot. Korkokulut olivat 1 409 tuhatta euroa (230). Korkokulut kasvoivat edelliseen tilikauteen verrattuna 1 178 tuhatta euroa. Korkokulut koostuivat pääasiassa asiakkaiden talletuksille maksetuista koroista ja ryhmän keskusluottolaitokselle maksetuista koroista. Määräaikaistalletusten määrän kasvu lisäsi korkokuluja verrattuna edelliseen vuoteen. Pankki päivitti joulukuussa käyttelyille maksettavaa korkoa, mutta sillä ei ollut suurta vaikutusta vuoden 2023 korkokuluihin.

Nettopalkkiotuotot olivat 1 228 tuhatta euroa (1 005). Tästä palkkiotuottojen osuus oli 1 533 tuhatta euroa (1 346) ja palkkiokulujen 306 tuhatta euroa (341). Palkkiotuottoihin sisältyy väliteytyistä tuotteista saatuja palkkioita yhteensä 130 tuhatta euroa (120), Muista palkkiotuotoista merkittävimpiä olivat palkkiot antolainauksesta 270 tuhatta euroa (210), palkkiot maksuliikenteestä 1 029 tuhatta euroa (916), palkkiot omaisuuden hoidosta ja lainopillisista tehtävistä 52 tuhatta euroa (52) ja palkkiot takauksista 15 tuhatta euroa (10). Palkkiotuottojen kasvuun vaikuttivat hinnoittelumuutokset. Palkkiokulut pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna 10 prosenttia.

Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattujen rahoitusvälineiden nettotuotoiksi muodostui -121 tuhatta euroa (-1 778). Erään sisältyi tuloksen kautta käypään arvoon kirjattavien rahoitusvarojen myyntivoittoja ja -tappioita -166 tuhatta euroa (22) sekä näiden realisoitumattomia arvostusvoittoja 45 tuhatta euroa (-1 800).

Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 0 (12) tuhatta euroa. Tästä myyntivoitot ja -tappiot olivat 0 (-7) tuhatta euroa.

Muut tuotot sisältävät tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista, sijoituskiinteistöjen nettotuotot ja liiketoiminnan muut tuotot, yhteismäärältään 150 tuhatta euroa (532). Saadut osingot ja rahasto-osuudet olivat 238 tuhatta euroa (243), jossa kasvua edellisvuoteen oli 5 tuhatta euroa. Sijoituskiinteistöjen nettotuotoksi muodostui -275 tuhatta euroa (75). Ero, 351 tuhatta euroa, johtui kauden aikana tehdyistä sijoituskiinteistöihin kohdistuvista alaskirjauksista. Liiketoiminnan muut tuotot pienenevät 13 prosentilla 187 tuhanteen euroon (214).

Henkilöstökulut muodostuvat palkkakuluista sekä eläke- ja muista henkilösivukuluista. Näiden kulujen kokonaismäärä oli 1 175 tuhatta euroa (1 329), mikä oli 12 prosenttia pienempi kuin edellisenä vuonna. Henkilöstökulujen vähennys johtui tilikaudelle kohdistuneista perhevapaista ja ettei pankkiin rekrytoitu uutta liiketoimintajohtajaa tämän siirryttyä toimitusjohtajaksi.

Muut hallintokulut kasvoivat 9 prosenttia, 1 876 tuhanteen euroon (1 720). Kulujen nousu johtui ATK-lisensseihin ja toimistotarvike kuluihin kohdistuneesta kustannusinflaatiosta. Muut kulut, 1 088 tuhatta euroa (983), käsittävät poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä liiketoiminnan muut kulut. Suunnitelman mukaisten poistojen määrä oli 105 tuhatta euroa (121). Arvonalentumisia omassa käytössä olevien kiinteistöyhteisöjen osakkeista kirjattiin 0 tuhatta euroa (-27). Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 11 prosenttia, 983 tuhanteen euroon (889). Kulujen kasvaminen johtui peruspankkijärjestelmä uudistukseen kohdistuvista kustannuksista.

Tilikaudella kirjattiin odotettavissa olevia luottotappioita tuloslaskelmaan yhteensä 160 tuhatta euroa (109). Erä muodostuu luotoista ja takauksista kirjatusta odotettavissa olevien tappioiden lisäyksestä 153 tuhatta euroa (110) ja käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavien rahoitusvarojen odotettavissa olevien tappioiden vähennyksestä 6 tuhatta euroa (-2). Toituneita luottotappioita kirjattiin katsauskaudella 79 tuhatta euroa (91) ja palautuksia aikaisemmin toteutuneiksi luottotappioiksi kirjatusta saamisista -15 tuhatta euroa (-14). Rahoitusvaroista kirjattujen arvonalentumistappioiden nettomäärä tuloksessa oli 223 tuhatta euroa (185).

Arvon alentumistappiot luotoista pysyivät edelleen vähäisinä, mutta kasvoivat yleisen taloustilanteen heikentymisen seurauksena.

Tase

Pankin tase pieneni vuoden 2023 aikana 1 prosenttia ja oli vuoden lopussa 234 721 tuhatta euroa (238 050). Taseessa olevien luottojen määrä oli 159 176 tuhatta euroa. Luottojen keski-korko oli 4 prosenttia. Talletusten määrä oli 168 393 tuhatta euroa ja niiden keski-korko 0 prosenttia.

Keuruun Osuuspankin taseen keskeiset erät ovat kehittyneet kahteen edelliseen vuoteen verrattuna seuraavasti:

Tuhatta euroa	31.12.2023	31.12.2022	Muutos-% **)	31.12.2021	Muutos-% ***)
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	159 176	160 970	-1,1	140 780	14,3
Luotot	159 176	160 963	-1,1	140 780	14,3
Muut saamiset	0	7	-100,0	0	
Sijoitukset	70 774	75 995	-6,9	67 401	12,8
Saamiset luottolaitoksilta	40 289	42 626	-5,5	28 018	52,1
Saamistodistukset	12 259	967	...	2 267	-57,3
Osakkeet ja osuudet	5 711	19 409	-70,6	24 205	-19,8
Kiinteistöt	12 514	12 992	-3,7	12 911	0,6
Yleisön talletukset *)	168 393	176 274	-4,5	175 868	0,2
Velat luottolaitoksille	31 912	30 357	5,1	17	...
Oma pääoma	29 450	28 017	5,1	27 946	0,3
Tilinpäätössiirtojen kertymä	3 388	2 391	41,7	3 891	-38,6
ROA %	1,0	-0,6		0,8	
ROE %	7,8	-4,4		5,5	
Omavaraisuusaste	13,7	12,6		14,9	
Vakavaraisuussuhde	29,53 %	24,36 %		26,00 %	
*) Luku ei sisällä suojauksesta johtuvaa käyvän arvon muutosta					
**) Muutos 2023-2022					
***) Muutos 2022-2021					

Luotonanto

Keuruun Osuuspankin luotonannon kokonaismäärä tilikauden lopussa oli 159 934 tuhatta euroa (161 567). Pankin valtion varoista välittämät luotot sisältyvät pankin taseeseen erään Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä. Niiden määrä vuoden lopussa oli 0 tuhatta euroa (0).

Luottoja nostettiin ja uudistettiin vuoden aikana yhteensä 28 278 tuhatta euroa. Luotonannon nettolisäys oli 1 633 tuhatta euroa eli 1 prosenttia.

Luotonannon kehitykseen vaikuttivat hiljentynyt asuntomarkkina kaikilla konttoripaikkakunnilla. Tampereen alueella kauppa kävi vuoden aikana kohtuullisesti, mutta huomattavasti edeltävää

vuotta hiljaisemmin. Keuruulla ja Jyväskylässä asuntokaupan hiljentyminen oli Tamperetta voimakkaampaa. Yritysluotonannon kysyntä säilyi läpi vuoden hyvällä tasolla.

Yli 90 päivää erääntyneet ja perinnässä olevat saamiset olivat vuoden lopussa 1 142 tuhatta euroa (1 220) eli 78 tuhatta euroa pienemmät kuin vuotta aiemmin. Yli 90 päivää erääntyneet saamiset yhteensä olivat 1 prosenttia (1) taseessa olevien luottojen ja taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärästä.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin kuuluvat asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset ja asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset, 108 tuhatta euroa (245) muodostuvat pääasiassa pankki- ja muista takauksista. Muihin takauksiin sisältyvät pankin antamat omavelkaiset takaukset omasta ja muiden POP Pankkien puolesta Bonum Pankki Oyj:lle liittyen pankkien tekemään maksuliiketilisopimukseen.

Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset, joiden määrä tilikauden päättyessä oli 5 715 tuhatta euroa (7 498) koostuvat pääasiassa myönnettyistä nostamattomista luotoista.

Sijoitukset

Pankin sijoitukset kohdistuivat pääosin talletuksiin muissa luottolaitoksissa, saamistodistuksiin, osakkeisiin ja osuuksiin sekä kiinteistöihin, jotka sisältyvät tase-erään Aineelliset hyödykkeet. Aineelliset hyödykkeet on eritelty liitetiedossa **1.06**.

Pankin talletukset muissa luottolaitoksissa olivat 40 289 tuhatta euroa (42 626). Määrä oli 2 337 tuhatta euroa pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Sijoitukset saamistodistuksiin muodostuivat erilaisista joukkovelkakirjalainoista. Niiden määrä tilikauden päättyessä oli 12 259 tuhatta euroa (967), mikä on 1 167 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna.

Sijoitukset osakkeisiin ja osuuksiin olivat kauden päättyessä 5 711 tuhatta euroa (19 409). Tästä toiminnalle välttämättömien osakkeiden ja osuuksien osuus oli 2 683 tuhatta euroa (2 726) ja muiden osakkeiden ja rahasto-osuuksien osuus 3 028 tuhatta euroa (16 683). Pankilla ei ole hallussaan julkisesti noteerattuja osakkeita, joilla se kävisi aktiivisesti kauppaa.

Pankin kiinteistöomaisuuden arvo taseessa oli 12 514 tuhatta euroa (12 992). Tästä omassa käytössä olevien kiinteistöjen arvo oli 1 270 tuhatta euroa (1 355) ja sijoituskiinteistöjen arvo 11 245 tuhatta euroa (11 637). Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa **1.06**.

Tilikauden aikana aktivoitiin taseeseen 0 tuhannella eurolla kiinteistöihin kohdistuvia peruspärrannusmenoja. Vuoden 2023 aikana pankki myi omistamiensa kiinteistöyhteisöjen osakkeita tai kiinteistöjä 1 tuhannen euron arvosta. Pankki kirjasi arvonalennuksia kiinteistöomaisuudesta yhteensä -372 tuhatta euroa (0).

Yleisön talletukset

Pankin varainhankinnasta valtaosa muodostui yleisöltä vastaanotetuista talletuksista. Talletusten määrä vuoden lopussa oli 168 393 tuhatta euroa (176 274). Talletukset vähenivät vuoden aikana 7 881 tuhatta euroa eli 4 prosenttia.

Talletukset käyttö- ja säästämistileillä vähenivät vuoden aikana 14 494 tuhatta euroa eli 9 prosenttia ja niiden määrä vuoden vaihteessa oli 149 414 tuhatta euroa (163 908). Sijoittamis- ja asuntosäästö-palkkiotilien kasvu oli 6 613 tuhatta euroa eli 53 prosenttia ja niitä oli vuoden vaihteessa 18 979 tuhatta euroa (12 366).

Muutokseen vaikuttivat nousseiden korkojen myötä asiakkaiden päätös suosia korkeampikorkoisempia tilejä käyttelytilien sijaan ja Euroopan keskuspankin taseen voimakas supistuminen, joka pienensi kierrossa olevan rahan määrää.

Muut velat

Muut velat muodostuvat pääasiassa veloista luottolaitoksille ja pakollisista varauksista. Velat luottolaitoksille ovat pääasiassa POP Pankki -ryhmän sisäisiä velkoja. Pankilla on luottoja keskusluottolaitokselta Bonum Pankki Oyj:ltä ja kiinnitysluottopankkilainsäädännön mukaisia väliluottoja POP Asuntoluottopankki Oyj:ltä.

Velat luottolaitoksille olivat 31 912 tuhatta euroa (30 357). Erä sisältää muiden luottolaitosten pankkiin tekemät talletukset sekä pankin muut velat muille luottolaitoksille, jotka olivat 0 tuhatta euroa (0). Muut velat luottolaitoksille sisältää POP Asuntoluottopankki Oyj:n pankille myöntämät väliluotot 21 320 tuhatta euroa. Pankki on antanut väliluottojen vakuudeksi asiakkailleen myöntämiään kiinteistövakuudellisia luottoja 28 539 tuhatta euroa. Annetut vakuudet on merkitty edelleen POP Asuntoluottopankin liikkeeseenlaskeman joukkovelkakirjalainan vakuudeksi. Muita velkoja ovat myös mm. repomyynnit, joiden määrä vuoden vaihteessa oli 0 tuhatta euroa (0).

Muut vieraan pääoman erät muodostuivat lähinnä lyhytaikaisista maksujenvälityseristä sekä tuottojen ja kulujen jaksotuksiin liittyvistä tilinpäätösvaiheen siirtyvistä eristä.

Oma pääoma ja tilinpäätössiirtojen kertymä

Pankin oma pääoma tilikauden päättyessä oli 29 450 tuhatta euroa (28 017). Lisäystä edelliseen tilikauteen verrattuna oli 1 434 tuhatta euroa. Osuuspääoma väheni tilikauden aikana 0 tuhatta euroa (1). Keuruun Osuuspankki ei ole laskenut liikkeelle POP Osuuksia.

Omaan pääomaan sisältyvän käyvän arvon rahaston määrä laskennallisilla veroilla oikaistuna oli -9 tuhatta euroa (-33). Määrä koostui käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta arvostettujen rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksesta -10 tuhatta euroa (-34) sekä odotettavissa olevista luottotappiosta 1 tuhatta euroa (1).

Tilinpäätössiirtoja ovat poistoerot ja verotuserusteiset varaukset, joiden yhteismäärä kauden päättyessä oli 3 388 tuhatta euroa (2 391), josta luottotappiovaraus oli 3 388 tuhatta euroa (2 391). Tilikaudella luottotappiovarausta kasvatettiin 998 tuhatta euroa (purettiin -1 500 tuhatta euroa), jonka jälkeen varauksen määrä tilinpäätöksessä oli 3 prosenttia saamisista. Varauksesta 1 647 tuhatta euroa on siirretty vararahastoon. Tilikauden aikana ei kirjattu poistoeron muutosta.

Konsernitilinpäätös

Keuruun Osuuspankki muodostaa konsernin, johon kuuluvat emopankki ja sen 100 %:sti omistama Koy Karhianrinne, Koy Keuruun Hallila, Koy Ruoveden Säästökulma ja Keuruun Vuokraus. Pankin tytäryhtiöt Koy Karhianrinne, Koy Keuruun Hallila, Koy Ruoveden Säästökulma ja Keuruun Vuokraus on jätetty konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle, koska ne ovat luottolaitoslain 12 luvun 10 §:ssä tarkoitettuja pieniä tytäryhtiöitä. Tytäryhtiöiden vaikutus konsernin tulokseen ja omaan pääomaan on vähäinen.

Vapaaehtoiset ja lakisääteiset rahastot

Pankit ovat velvollisia maksamaan Rahoitusvakuusvirastolle talletussuojamaksua ja vakuusmaksua. POP Pankki -ryhmään kuuluvia pankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Ryhmän talletuspankkeja ovat POP Pankit ja Bonum Pankki Oyj ja ryhmälle määrätty talletussuojamaksu vuonna 2023 oli 4 570 tuhatta euroa. Osuuspankki on vanhan talletussuojarahaston jäsen ja talletussuojamaksu katettiin kokonaisuudessaan vanhan talletussuojarahaston varoista. Vakuusmaksu määrättiin talletussuojamaksun tavoin ryhmälle ja se jyvitetään jäsenpankeille. Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan samassa talletuspankissa olevat korvauskelpoiset talletukset enintään 100 000 euroon asti.

Keuruun Osuuspankki kuuluu myös sijoittajien korvausrahastoon, jonka suojan piiriin kuuluvat kaikki ei-ammattimaiset sijoittajat. Myös sijoittajien korvausrahaston osalta POP Pankki -ryhmään kuuluvia pankkeja pidetään yhtenä pankkina. Korvausrahastosta korvataan enintään 20 000 euroa.

Vakavaraisuuden hallinta

POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvilla luottolaitoksilla vakavaraisuuden hallinta perustuu yhteenliittymän keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamiin vakavaraisuuden hallinnan periaatteisiin, sekä keskusyhteisön hallituksen kaikille jäsenluottolaitoksille vahvistamiin pääomasuunnittelun menetelmiin. Vakavaraisuuden hallintaprosessin tavoitteena on myös ylläpitää ja kehittää laadukasta riskienhallintaa.

Keskusyhteisö on määritellyt vakavaraisuuden hallintaprosessin, jonka tavoitteena on pankin riskinkantokyvyn riittävyyden turvaaminen suhteessa toiminnan kaikkiin olennaisiin riskeihin. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi pankki tunnistaa ja arvioi toimintaansa liittyvät riskit kattavasti ja mitoittaa riskinkantokyvynsä vastaamaan pankin riskien yhteismäärää. Vakavaraisuutensa turvaamiseksi pankki asettaa riskiperusteiset pääomatavoitteet ja laatii pääomasuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi.

Pankki toimii strategiansa mukaisesti vähittäispankkitoiminnassa. Toimimalla vain tällä liiketoiminta-alueella pankki kykenee pitämään toimintaansa sisältyvät riskit hallittavina ja toiminnan laatuun nähden pieninä. Pankin vakavaraisuuden hallinnasta vastaa pankin hallitus. Pankin hallitus käy vuosittain läpi pankin vakavaraisuuden hallintaan liittyvät riskit, pääomasuunnitelman sekä riskeille asetetut rajat.

Vakavaraisuuden hallintaprosessissaan pankki laatii mm. tulos-, kasvu- ja vakavaraisuusennusteet. Ennusteiden perusteella pankki kartoittaa tarvittavat toimenpiteet, joilla liiketoimintastrategian mukainen vakavaraisuustaso kyetään ylläpitämään.

Pankki soveltaa vakavaraisuuslaskennassa luottoriskin pääomavaateen laskentaan standardimenetelmää ja operatiivisen riskin osalta perusmenetelmää. Standardimenetelmässä vastuut jaetaan vastuuryhmiin ja vähittäissaamisten ryhmässä on määritelty luotonannon hajautukselle vaadittavat vähimmäisrajat. Keuruun Osuuspankki julkistaa vakavaraisuuslaskennan kannalta olennaiset tiedot vuosittain osana toimintakertomustaan. Pankki on Finanssivalvonnan myöntämän luvan nojalla vapautettu POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisön päätöksellä omien varojen vaateesta yhteenliittymän sisäisille erille sekä suurten vastapuolten rajoituksista keskusluottolaitoksen ja jäsenpankkien välisille erille.

Keuruun Osuuspankin omat varat (TC) yhteensä olivat 29 661 tuhatta euroa (29 113), kun omien varojen vähimmäisvaatimus oli 10 557 tuhatta euroa 10 176. Ensisijainen pääoma (T1) oli 29 661 tuhatta euroa, josta ydinpääoman (CET1) osuus oli 29 661 tuhatta euroa ja

ensisijaisten lisäpääomien (AT1) osuus oli 29 661 tuhatta euroa. Toissijainen pääoma (T2) oli 29 661 tuhatta euroa.

Keuruun Osuuspankki voi laskea liikkeelle ydinpääomaan luettavia POP Osuuksia. Keuruun Osuuspankki ei ole laskenut liikkeelle POP Osuuksia.

Osuuspankin vakavaraisuussuhde säilyi edelleen hyvällä tasolla. Pankin 10,5 prosentin vakavaraisuusvaatimus muodostuu lakisääteisesti vakavaraisuusvaatimuksesta (8 prosenttia) sekä kiinteästä lisäpääomavaateesta (2,5 prosenttia). Finanssivalvonnan asettama harkinnan varainen lisäpääomavaade (1,25 prosenttia) on asetettu yhteenliittymätasolla.

POP Pankki -ryhmä julkistaa nk. Pilari III -vakavaraisuustiedot erillisessä raportissa. POP Pankki -ryhmän tilinpäätös ja Pilari III -raportti on saatavissa sähköisesti osoitteessa www.pop-pankki.fi.

Vakavaraisuuslaskennan pääerät, tuhatta euroa

Omat varat	Emo	
	31.12.2023	31.12.2022
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	30 750	29 782
Ydinpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	-1 089	-669
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	29 661	29 113
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja		
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut		
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	29 661	29 113
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)		
Toissijainen pääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja		
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut		
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä		
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	29 661	29 113
Riskipainotetut erät yhteensä	100 443	119 493
josta luotto- ja vastapuoliriskin osuus	88 047	109 410
josta vastuun arvonriski (CVA)		
josta markkinariskin osuus (valuuttakurssiriski)	955	885
josta operatiivisen riskin osuus	11 441	9 198
Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomapuskuri (2,5%)	2 511	2 987
Vastasyklinen pääomapuskuri	11	19
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	29,53 %	24,36 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	29,53 %	24,36 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	29,53 %	24,36 %

Vähimmäisomavaraisuusaste

Pankin vähimmäisomavaraisuusaste oli 15,24 prosenttia minimivaatimuksen ollessa 3 prosenttia. Vähimmäisomavaraisuusaste kuvaa pankin ensisijaisten pääomien suhdetta kokonaisvastuisiin.

	31.12.2023	31.12.2022
Ensisijainen pääoma	29 661	29 113
Vastuiden kokonaismäärä	194 567	198 645
Vähimmäisomavaraisuusaste	15,24 %	14,66 %

Keuruun Osuuspankin vakavaraisuuden kehitykseen vaikuttivat käyvän arvon rahaston muutokset sekä luotto- ja vastapuoliriskin alentuminen sijoitusten uudelleenallokoinnin myötä.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoite

Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että pankin liiketoiminnasta aiheutuvat riskit on tunnistettu, arvioitu ja mitoitettu hyväksytylle tasolle ja että riskejä valvotaan ja ne ovat oikeassa suhteessa pankin riskinkantokykyyn. Riskienhallinnan keskeiset osa-alueet ovat luottoriskit, markkinariskit sisältäen korko- ja hintariskit, rahoitusriskit, kiinteistöriskit sekä strategiset ja operatiiviset riskit.

Riskienhallinta POP Pankkien yhteenliittymässä

POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvilla luottolaitoksilla riskienhallinta ja riskien mittaaminen perustuvat yhtenäisiin menetelmiin. Yhteenliittymässä on vahvistettu jäsenluottolaitoksia sitovat riskilajikohtaiset limiitit, jotka määrittävät riskitason, jonka puitteissa jäsenluottolaitokset voivat liiketoimintaansa harjoittaa. **Keuruun Osuuspankin** hallitus on vahvistanut limiitit osana riskilajikohtaisia strategioitaan.

Periaatteet ja organisointi

Keuruun Osuuspankin riskienhallintastrategia perustuu hallituksen pankille vahvistamaan päämäärään ja liiketoimintastrategiaan, riskienhallintaohjeisiin, valtuusjärjestelmään sekä keskeisimmistä liiketoiminnan osa-alueista tuotettavaan riski- ja poikkeamaraportointiin.

Pankki kohdistaa strategiansa mukaisesti liiketoimintansa vähittäispankkitoiminnan vähäriskiseen osaan. Pankilla ei ole taloudelliseen kantokykyynsä nähden ylisuuria asiakas- tai sijoitusriskikeskittymiä eikä pankki niitä strategiansa mukaisesti myöskään ota.

Pankki pitää vakavaraisuutensa turvallisella tasolla. Pankin vakavaraisuutta ja riskienkantokykyä vahvistetaan kannattavalla liiketoiminnalla. Luotto- ja muiden riskien muodostaman tappiowan pankki huomioi tilinpäätöksessään riittävillä arvonalentumiskirjauksilla ja muilla tappiokirjauksilla.

Hallitukselle annetaan säännöllisesti tietoa pankin eri riskeistä ja niiden tasoista. Hallitus myös hyväksyy valtuudet ja puitteet riskinotolle määrittelemällä sallitut riskirajat luotto- ja markkinariskeille. Tarvittaessa pankin hallitus voi asettaa myös muita limiittejä pankin toiminnalle.

Valtuuksien puitteissa vastuu päivittäisestä riskienseurannasta ja valvonnasta kuuluu toimivalle johdolle. Toimiva johto hyödyntää seurannassaan keskusyhteisön tuottamaa ohjausrajaraportteja sekä johdon tuottamia tuottamia raportteja ja analyysseja eri riskien osa-alueilta. Riskien raportointiin ja seurantaan tarkoitettujen järjestelmät sekä käytännöt täyttävät riskienhallinnalle asetetut edellytykset ottaen huomioon pankin toiminnan luonteen ja laajuuden.

Riskienhallinnan ja compliancen järjestelyt

Pankin compliance-toiminnon hoitaminen on ulkoistettu POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisölle.

Ylimmän hallintoelimen jäsenten valinnassa noudatettava monipuolisuuden tähtävä toimintamalli ja sen tavoitteet ja päämäärät

Pankin ohjeistuksessa on korostettu hallituksen monipuolisuuden merkitystä. Monipuolisuustavoitteeseen pyritään vuosittaisen hallituksen itsearvioinnin avulla.

Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei täytä sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakasvastuista syntyvien riskien tulos- ja vakavaraisuusvaikutukset hyväksyttävälle tasolle. Hallituksen vahvistama luottoriskistrategia ja luotonanto-ohjeet määrittelevät enimmäismäärät riskikeskittymille ja ohjaavat luotonannon suuntaamista asiakassektoreittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Pankin keskeisiä asiakasryhmiä ovat toimialueen henkilöasiakkaat ja pienyritykset. Pankin varainhankinnasta pääosa on myönnetty luottoina pankin asiakkaille. Pankin taseessa olevista luotoista kotitalouksien ja elinkeinonharjoittajien yhteinen osuus on noin 70 % (70 %). Maatilayrittäjien osuus taseessa olevista luotoista on 4 % (5 %) ja muiden 26 % (26 %). Valtaosa, 72 % (70 %), pankin luotoista on myönnetty asuntovakuutta vastaan.

Yritys- ja maatilatalousluottoriskien hallinta perustuu asiakasvastuuhenkilön suorittamaan asiakasseurantaan ja sisäiseen luottokelpoisuusluokitteluun. Henkilöasiakkaan luottokelpoisuuden arviointi rakentuu pankin hyvään asiakastuntemukseen ja sen pohjalta tehtävään arvioon asiakkaan maksukykyistä.

Pankin hallitus tekee suurimmat luottopäätökset. Hallitus on edelleen delegoinut luottovaltuuksia pankin luottotoimikunnalle ja muille nimetyille toimihenkilöille. Luottopäätökset tehdään pankin hallituksen vahvistamien luotonanto-ohjeiden mukaisesti. Pääsääntönä on vähintään kahden päätöksentekijän periaate. Luottopäätökset perustuvat asiakkaan luottokelpoisuuteen ja maksukykyyn sekä muiden luoton myöntämiskriteereiden, kuten vakuusvaatimusten täyttymiseen. Luotot on myönnetty pääosin turvaavin vakuuksin. Vakuudet arvostetaan varovaisesti käypään arvoon ja niiden käypiä arvoja seurataan säännöllisesti sekä tilastoja että hyvää toimialuetuntemusta hyödyntämällä. Pankin hallitus on vahvistanut pankille ohjeet eri vakuusmuotojen arvostuksista ja niiden vakuusarvoista yhteenliittymän vahvistamien arvostusperiaatteiden rajoissa, joita vastaan luottoa voidaan myöntää.

Luottoriskiä arvioidaan jatkuvasti seuraamalla mm. takaisinmaksussa esiintyviä viivästyksiä ja järjestämättömiä luottoja. Asiakaskohtaisia vastuiden ja vakuuksien määriä seurataan asiakasvastuuhenkilöiden taholta perustuen jatkuvaan maksukäyttäytymisen ja asiakkaiden toiminnan seuraamiseen. Hallitukselle raportoidaan säännöllisesti 4 kertaa vuodessa kaikki yli 700 tuhanen euron asiakasvastuut ja yli 90 päivää eräänntyneet luotot. Raportointi sisältää mm. riskien määrän ja kehityksen asiakaskokonaisuuksittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Pankilla ei ole asiakaskokonaisuuksia, joiden vastuut ylittäisivät luottolaitoslain asettaman ylärajan 25 prosenttia pankin omista varoista. Pankin luottokantaan sisältyvät riskit ovat tehtyjen selvitysten perusteella pankin vuositulostasoon ja riskinkantokykyyn nähden alhaisella tasolla.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan rakenteellista rahoitusriskiä ja maksuvalmiusriskiä.

Rahoitusriski on jälleenrahoituksen saatavuuteen ja hintaan liittyvä riski, joka syntyy, kun saamisten ja velkojen maturiteetit poikkeavat toisistaan. Rahoitusriskiä syntyy myös, jos saatavat ja velat ovat liaksi keskittyneet yksittäisille vastapuolille. Rahoitusriskiä arvioidaan maturiteetti-luokittain kunkin luokan saatavien ja velkojen erotuksen suuruudella. Maksuvalmiusriski tarkoittaa riskiä siitä, että luottolaitos ei suoriudu odotetuista tai odottamattomista tulevista kassavirroista ilman vaikutuksia päivittäiseen toimintaan tai taloudelliseen tilaan.

Likviditeettiriskiä hallitaan mm. pitämällä riittävästi likvidejä varoja maksuvalmiuden takaimiseksi. Likviditeettiriskiä seurataan raportoimalla hallitukselle pankin rahoitustilanteesta sekä maksuvalmiusasemasta. Raportointi perustuu tietoihin saatavien ja velkojen erääntymishetkestä sekä käytettävissä olevasta likviditeettireservistä. Pankki ylläpitää riittävää likviditeettireserviä päivittäisen maksuliikenteen ja maturiteettiluokittaisten erojen kattamiseen. Pankin taseessa olevista luotoista on 36 % (31 %) luotoissa, joiden luottoaika on yli 20 vuotta. Tilikauden aikana pankin rahoitusasema pysyi hyvänä.

Keuruun Osuuspankki rahoitus perustuu pääasiallisesti talletusvarainhankintaan, jonka pankki hankkii omalta toimialueeltaan. Talletustilieltojen mukaan merkittävä osa jälleenrahoituksesta on avistaehtoista jakautuen yli 9 900 tallettaja-asiakkaalle. Pankin omaa varainhankintaa täydentää ryhmän keskusluottolaitoksen, Bonum Pankki Oyj:n välittämä tukkuvarainhankinta. Keskusluottolaitoksena Bonum Pankki Oyj vastaa yhteenliittymän tukkuvarainhankinnasta ja sen koordinoinnista. POP Asuntoluottopankki tukee yhteenliittymän likviditeettiriskin hallintaa mahdollistamalla asuntovakuudellisten liikkeeseenlaskujen toteuttamisen. Yhteenliittymän tavoitteena on hajauttaa jälleenrahoituksensa maturiteettia ja ylläpitää laajaa rahoituspohjaa.

POP Pankkien yhteenliittymä on saanut Finanssivalvonnalta luvan vapauttaa yksittäiset jäsenluottolaitokset maksuvalmiudelle asetetuista LCR-vaateesta sekä NSFR-vaateesta. Molemmat maksuvalmiuteen liittyvät viranomaisvaateet tulee täyttää ja raportoida yhteenliittymätasolla. Keskusluottolaitos Bonum Pankki Oyj vastaa yhteenliittymän LCR-vaateen täyttämisestä.

Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutosten vaikutusta pankin tulokseen, taseen nykyarvoon ja vakavaraisuuteen. Korkoriski aiheutuu saatavien ja velkojen toisistaan poikkeavista korkoperusteista sekä eriaikaisista korontarkistus- tai erääntymisajankohdista.

Korkoriskin hallitsemiseksi alkaneella tilikaudella pankin tavoitteena on edelleen tasapainottaa saatavien ja velkojen korkoperusteita.

Avoimen korkoriskin määrää mitataan korkoherkkyydellä, joka huomioi korkoshokkien vaikutuksen korkokatteeseen ja taseen nykyarvoon tulevina vuosina. Pankin korkoriski oli 31.12.2023 +/- 1,5/1,3 prosenttia 12 kk:n korkokatteesta, jos korkotaso muuttuisi yhden prosenttiyksikön verran. Poikkeuksellisen voimakas korkotason nousu on näkynyt perusliiketoimintaan liittyvän avoimen korkoriskiaseman kasvunua. Pankki on suojannut tätä avointa korkokateriskiään toteuttamalla yhteenliittymän sisäiseen rahoitukseen ja joukkovelkakirjalainoihin liittyviä sijoituksia

kiinteäkorkoisina saattakseen korkoriskiaseman yhteenliittymässä noudatettavia riskirajojen alle. Korkoriski raportoidaan säännöllisesti hallitukselle, joka on vahvistamissaan ohjeissa antanut enimmäismäärät pankin korkoriskille. Yhteenliittymän asettama ohjausraja korkoriskille on katsauskaudella ollut enintään -5 prosentin muutos korkokatteessa suhteessa pankin omiin varoihin +/- yhden prosenttiyksikön korkotason muutoksessa ajanjaksoilla 1-12 kk ja 13-24 kk.

Markkinariski

Markkinariskillä tarkoitetaan korkojen ja markkinahintojen muutosten vaikutusta pankin tulokseen ja omiin varoihin. Sijoitustoiminnassa korkojen muutos aiheuttaa markkinariskin toteutumisen arvopapereiden markkina-arvon muutoksena. Osakeriskillä tarkoitetaan mm. julkisesti noteerattavien osakkeiden ja rahasto-osuuksien kurssimuutosten aiheuttamaa tulovaikutusta. Pankin tavoitteena sijoitustoiminnassa on ylläpitää likvideettireserviä ja hankkia tuotto-riskisuhteeltaan kilpailukykyinen tuotto sijoitetulle pääomalle.

Pankki sijoittaa arvopapereihin vain siten, että kurssimuutosten tulovaikutus ei vaaranna pankin vakavaraisuutta tai kannattavuutta. Tilinpäätöshetkellä pankin tulokseen sisältyi arvopapereista kirjattuja realisoitumattomia arvonmuutoksia nettomäärältään 45 tuhatta euroa (-1 800) ja sijoituksista kirjattua odotettujen luottotappioiden varausta 0 tuhatta euroa. Lisäksi realisoitumattomia arvomuutoksia sisältyy käyvän arvon rahastoon, määrältään -9 tuhatta euroa (-33). Arvopapereiden realisoitumattomista arvonmuutoksista aiheutuva vaikutus pankin omiin varoihin oli 36 tuhatta euroa (-1 832). Pankilla ei ole arvopapereihin liittyvää koko toiminnan selvitysriskistä aiheutuvaa vähimmäisvakavaraisuusvaatimusta.

Sijoitusten hajauttamisella vähennetään yksittäisistä sijoituksista aiheutuvaa keskittyneisyysriskiä. Pankin sijoitukset on hallituksen vahvistamassa sijoitustoiminnan ohjeessa rajattu vastaapuoli- ja omaisuuslajikohtaisilla limiiteillä.

Pankki seuraa kuukausittain sijoitustarkoitukseen hankittujen arvopapereiden markkina-arvoja ja niiden transaktioihin liittyviä kassavirtoja. Hallitukselle raportoidaan säännöllisesti arvopaperisalkun sisältö ja taseasema. Arvopaperisalkkuun sisältyvää markkinariskiä arvioidaan suhteessa pankin tulokseen ja omiin varoihin.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuteen kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai vahingoittumisriskiä. Liiketoimintastrategiansa mukaisesti pankki on pienentänyt kiinteistö-sijoitukseen sitoutuneita pääomia. Pankin kiinteistökohteet on vakuutettu pääosin täysarvovakuutuksilla.

Pankin sijoituskiinteistöomaisuus on arvioitu pääosin kauppahintamenetelmällä. Markkinaperusteista tuottovaadetta asetettaessa on otettu huomioon kiinteistökohteen sijainti, kunto, käyttötarkoitus ja markkinanäkymät. Tuottoarvomenetelmän lisäksi erityisesti asuntojen ja maa-alueiden arvioinnissa on käytetty kauppahintamenetelmää. Pankin kiinteistöriskiä seurataan säännöllisesti hallitukselle tehtävällä raportoinnilla, jossa raportoidaan kiinteistöjen tuotot, sitoutuneet pääomat, vuokrausasteet ja kiinteistöjen tuotto prosentit.

Kiinteistöomaisuuden arvo on maltillinen verrattuna pankin taseeseen ja pankin omiin pääomiin eikä kiinteistöomaisuuden arvoihin tällä hetkellä kohdistu sellaisia arvonalentamistarpeita, joilla olisi olennaista vaikutusta pankin lähivuosien tulokseen ja vakavaraisuuteen. Sijoituskiinteistöjen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot on kuvattu liitetiedossa 1.06. (pois lukien aineettomiin hyödykkeisiin kirjatut aktivoinnit).

Pankin omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja kiinteistöyhtiöiden osakkeisiin sitoutunut pääoma oli tilinpäätöshetkellä 1 288 tuhatta euroa (1 355). Sijoituskiinteistöomaisuuteen sitoutunut

pääoma väheni verrattuna edelliseen tilikauteen ja oli määrältään 11 502 (11 637) tuhatta euroa, mikä on 5 prosenttia pankin taseen loppusummasta.

Strategiset ja operatiiviset riskit

Strategisella riskillä tarkoitetaan pankin toimintaympäristön kehitykseen nähden väärin valitusta liiketoimintastrategiasta syntyviä menetyksiä sekä riskejä, jotka uhkaavat strategian toteuttamista tai asetettujen strategisten tavoitteiden saavuttamista.

Strategiset riskit pyritään minimoimaan päivittämällä strategiset ja vuositason suunnitelmat säännöllisesti.

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan menetyksiä, jotka voivat johtua sisäisistä puutteellisuuksista järjestelmissä, prosesseissa ja henkilöstön toiminnassa tai ulkoisista liiketoimintaan vaikuttavista tekijöistä.

Operatiivisten riskien toteutumista pyritään minimoimaan operatiivisen riskiportfolion säännöllisellä kartoituksella, henkilöstön osaamisen jatkuvalla kehittämisellä, kattavilla toimintaohjeilla sekä sisäisen valvonnan toimenpiteillä mm. eriyttämällä mahdollisuuksien mukaan asioiden valmistelu, päätöksenteko, toimeenpano ja valvonta toisistaan.

Pankki on varautunut erityisellä vakuutuksella pankkitoiminnassa mahdollisesti toteutuviin operatiivisiin riskeihin ja niistä aiheutuviin vahinkoihin. Oikeudellisten riskien toteutumista osaltaan vähentävät laajasti käytössä olevat vakiomuotoiset sopimusehdot. Tietojärjestelmien toimintahäiriöistä aiheutuviin riskeihin on varauduttu jatkuvuussuunnittelulla.

Operatiivisia riskejä seurataan keräämällä tietoa pankkia kohdanneista taloudellisista menetyksistä ja mahdollisista väärinkäytöksistä. Hallitukselle raportoidaan vähintään kahdesti vuodessa havainnot pankin operatiivisista riskeistä. Toimiva johto hyödyntää sisäisen valvonnan tuottamaa raportointia ohjeistuksen noudattamisesta sekä tietoja toimintaympäristön muutoksista.

Sisäinen tarkastus

Yhteenliittymän keskusyhteisö vastaa keskitetysti sisäisen tarkastuksen ohjaamisesta ja järjestämisestä yhteenliittymän keskusyhteisössä, jäsenluottolaitoksissa sekä muissa yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä. Keskeisiä keskitettyjä tehtäviä ovat mm. yleinen ohjeistus, resursointi sekä vuosisuunnitelman laatiminen.

Sisäinen tarkastus on riippumatonta, objektiivista arviointi- ja varmistustoimintaa. Toiminnan tavoitteena on tukea keskusyhteisön hallintoneuvostoa, hallitusta ja toimivaa johtoa tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien sekä riskienhallinnan tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Keskusyhteisön sisäinen tarkastus tarkastaa pankin toimintaa säännöllisesti. Pankin toimiva johto käsittelee sisäisen tarkastuksen tekemät tarkastushavainnot ja annetut toimenpidesuosittukset. Pankin toimitusjohtaja raportoi merkittävät havainnot sekä niihin kohdistetut toimenpiteet edelleen hallitukselle.

Sisäinen valvonta

Pankin sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että pankissa eri tasoille asetetut päämäärät ja tavoitteet saavutetaan sovittuja ja asetettuja sisäisen valvonnan ohjeita noudattaen. Sisäinen valvonta on pankin sisältä käsin tapahtuvaa hallintoelinten ja organisaation itsensä hoitamaa tarkkailua ja kohdistuu ensisijaisesti toiminnan tilaan, laatuun ja tuloksiin. Sisäistä valvontaa suorittavat hallintoneuvosto, hallitus, toimitusjohtaja, esimiehet ja toimihenkilöt. Lisäksi

toimihenkilöillä on velvollisuus ilmoittaa poikkeamista ja laittomuuksista ylemmälle organisaatiolle.

Sisäistä valvontaa toteutetaan osittain yhteenliittymän compliance ja riskienvalvontatoiminnon ohjeistamana. Keskitetyn ohjeistuksen mukaan tehdään säännöllisiä tarkastuksia valituille riskialuille yhdenmukaisin menetelmin ja otoksin. Toimintamallilla varmistetaan, että pankin toteutettava sisäinen valvonnan laatu ja syvyys on yhdenmukainen muiden POP Pankki -ryhmän jäsenluottolaitoksien kanssa. Yhteenliittymän keskusyhteisön ohjeistaman valvonnan lisäksi pankki tekee täydentävää sisäistä valvontaa riskiperusteisesti kontrolliympäristön toimivuuden varmistamiseksi.

Hallinto ja henkilöstö

Pankin jäsenmäärä oli 31.12.2023 1850 jäsentä (1895 vuonna 2022).

Osuuskunnan kokouksia pidettiin yksi. Varsinaisessa osuuskuntakokouksessa vahvistettiin vuoden 2022 tilinpäätös ja myönnettiin vastuuvapaus pankin hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Pankin voitonjakokelpoisista varoista 25 081 365 euroa pankin vapaan oman pääoman rahastoon siirrettiin 146 737 euroa. Osuuskuntakokous valitsi hallintoneuvoston uudeksi jäseneksi Ville Takasen. Erovuoroisista hallintoneuvoston jäsenistä valittiin uudelleen Aleksi Soini, Juhani Aaltio jätti hallintoneuvoston 68 vuoden yläikärajan tultua täyteen. Pankin tilintarkastajaksi valittiin KPMG Oy Ab, vastuullisena tilintarkastajana Matti Paananen KHT.

Pankin hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi Sami Lamminmäki ja varapuheenjohtajana Kirsi Kaakkomäki. Hallintoneuvosto kokoontui kolme kertaa. Hallintoneuvosto valitsi hallituksen erovuoroisen jäsenen Erja Kuusimäen uudelleen hallituksen jäseneksi. Hallintoneuvosto nimitti Miika Santalan pankin toimitusjohtajaksi 1.10.2023 alkaen.

Keuruun Osuuspankin hallitukseen kuuluu 4 jäsentä. Hallituksen puheenjohtajana on toiminut Hannu Saarimäki ja varapuheenjohtajana Paula Pusa sekä toimitusjohtajana 1.1.2023-30.9.2023 Markku Ristiniemi ja 1.10.2023-31.12.2023 Miika Santala. Toimitusjohtajan sijaisena on toiminut Elina Malinen. Hallitus kokoontui vuoden aikana 16 kertaa. Toimitusjohtaja Markku Ristiniemi jäi eläkkeelle 30.9.2023 ja Miika Santala aloitti uutena toimitusjohtajana 1.10.2023 alkaen.

Hallituksen varsinaiset jäsenet:

Hannu Saarimäki	puheenjohtaja, yrittäjä
Paula Pusa	varapuheenjohtaja, yrittäjä
Erja Kuusimäki	tuotannonsuunnittelija
Riitta Kosonen	lehtori

Hallintoneuvoston jäsenet:

Sami Lamminmäki	puheenjohtaja, rakennustarvikemyyjä/logistiikkavastaava
Kirsi Kaakkomäki	varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja
Juhani Aaltio	rakennusmestari/yrittäjä (2.5.2023 saakka)
Harri Kankaanpää	työkone- ja hallimyyjä
Saara Kuuliala	logistiikka-asiantuntija
Kauko Markkanen	upseeri evp.
Ulla McNiven	senior advisor
Harri Oksanen	sähköasentaja
Risto Saarinen	integraatioasiantuntija

Aleksi Soini
Ville Takanen

liiketoiminnan kehitysjohtaja
senior analyst

Pankin palveluksessa oli vuoden lopussa 17 henkilöä, joista kokoaikaisia oli 16 (18) ja osa-aikaisia 1 (1) henkilöä. Henkilömäärä laski vuoden aikana 2 henkilöllä. Henkilökunnan keski-ikä oli tilinpäätöshetkellä 42 vuotta.

Pankin tilintarkastajina on toiminut KPMG oy Ab, vastuullisena tilintarkastajana Matti Paananen KHT.

Pankin hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä

Pankin toimintoja ohjaavat osuuskuntakokouksen päättämät säännöt. Osuuskuntakokous päättää pankin voitonjaosta ja valitsee hallintoneuvoston jäsenet. Hallintoneuvosto valitsee pankille hallituksen ja toimitusjohtajan, joka toimiaikanaan ei ole hallituksen jäsen. Hallintoneuvoston keskeinen tehtävä on ohjata ja valvoa pankin toimintaa. Tilinpäätöksestä hallintoneuvosto antaa varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle lausunnon.

Hallintoneuvosto toteuttaa valvontatehtäväänsä valitsemalla tarkastustoimikunnan, jonka tehtävänä on pankin hallinnon valvominen hallintoneuvoston vahvistaman yleisohjeen mukaisesti. Tarkastustoimikunta kuulee pankin tilintarkastajaa ja sisäistä tarkastusta. Tarkastustoimikunnan laatima kertomus tarkastushavainnoistaan ja pankin hallinnosta käsitellään ainakin kerran vuodessa hallintoneuvoston kokouksessa.

Osuuspankkia edustaa ja sen toimintaa johtaa hallitus. Pankin operatiiviset päätökset pankin liiketoiminnasta ja strategisista asioista tekee pankin hallitus. Hallituksen työskentely perustuu pankin sääntöihin ja hallintoneuvoston päättämiin yleisohjeisiin. Pankin toimitusjohtaja hoitaa pankin juoksevaa hallintoa hallitukselta saamiensa ohjeiden mukaisesti.

Hallitusten jäsenten ja toimitusjohtajan riippumattomuuden selvittäminen tapahtuu Finanssivalvonnan antamien määräysten mukaisesti. Tehtävään valittaessa sekä vuosittain hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen on annettava selvitys yhteisöistä, joissa he toimivat. Lisäksi hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan on annettava Finanssivalvonnan standardin mukainen sopivuus- ja luotettavuus selvitys tehtävää vastaanottaessaan sekä sen jälkeen joka toinen vuosi.

Palkitsemisjärjestelmät

Palkitsemisjärjestelmän määrittelyssä käytetty päätöksentekoprosessi

Pankin hallitus vastaa palkitsemisasiosta.

Pankilla ei ole palkitsemisjärjestelmän hallinnointia varten hallituksen nimeämää ja sen jäsenistä koostuvaa palkitsemisvaliokuntaa. Sitä ei ole katsottu tarpeelliseksi pankin liiketoiminnan suppeuden vuoksi.

Pankin hallitus valvoo palkitsemisjärjestelmän noudattamista sekä arvioi säännöllisesti sen toimivuutta.

POP Pankkien yhteenliittymän sisäinen tarkastus todentaa vähintään kerran vuodessa onko pankin hallituksen hyväksymää palkitsemisjärjestelmää noudatettu.

Valvontatoiminnoissa työskentelevän henkilön palkkio ei ole riippuvainen sen liiketoiminnan tuloksesta, jota hän valvoo.

Palkitsemisen ja tuloksen välinen suhde

Palkitsemisjärjestelmä on pankin liiketoimintastrategian, tavoitteiden ja arvojen mukainen ja se vastaa pankin pitkän aikavälin etua. Palkitsemisjärjestelmä on sopusoinnussa pankin hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan ja riskinkantokyvyn kanssa ja edistää sitä.

Muuttuvien palkkioiden määrittämisessä sovellettavat keskeiset perusteet

Pankin muuttuviin palkkioihin sovelletaan seuraavia periaatteita:

1. Palkkio perustuu kokonaisarviointiin palkkionsaajan ja asianomaisen liiketoimintayksikön suorituksesta sekä pankin kokonaistuloksesta ja sen kehittymisestä. Suoritusta arvioitaessa huomioidaan taloudelliset ja muut tekijät sekä se, miten suoritus tai tulos on toteutunut pitkällä aikavälillä.
2. Palkkion määrässä otetaan huomioon muun ohella arviointihetkellä tiedossa olevat riskit, pääomakustannukset ja tarpeellinen maksuvalmius.
3. Pankki voi sitoutua ehdottomaan palkkion maksamiseen ainoastaan erityisen painavista syistä ja edellyttäen, että luvattu palkkio kohdistuu ainoastaan palkkionsaajan palvelussuhteen ensimmäiseen vuoteen.

Muuttuvien palkkioiden määrä palkkionsaajaa kohti voi olla enintään 50 prosenttia kiinteästä vuosipalkasta. Pankki voi päättää muuttuvien palkkioiden maksamatta jättämisestä joko kokonaan tai osittain siinä tapauksessa, että pankin vakavaraisuus on heikentynyt 16 prosentin alle.

Palkkionsaajalle maksettavan erorahan ja muun vastaavan korvauksen, joka maksetaan, jos palvelussuhde päättyy ennen aikaisesti, maksamisessa otetaan huomioon edellä mainitut periaatteet ja maksamisperusteet laaditaan siten, ettei korvaus johda epäonnistuneen suorituksen palkitsemiseen.

Muuttuvan palkkion maksamisen lykkäytyminen

Muuttuvien palkkioiden maksamisesta on säädetty laissa Luottolaitostoiminnasta (610/2014). Jos henkilö on luokiteltu työtehtäviensä perusteella ryhmään, joiden ammatillisesta toiminnasta voi aiheutua yritykselle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö"), lykätään muuttuvan palkkion maksua tietyissä olosuhteissa kolmelle vuodelle.

Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään sovelletaan muuttuvan palkkion maksamisen lykkäämistä, mikäli henkilön muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ylittää Finanssivalvonnan kannanoton mukaisen rajan 50.000 euroa tai tätä korkeamman kahden kuukauden kiinteän bruttopalkan. Riskiprofiiliin vaikuttavan henkilön palkkioita tarkastellaan kokonaisuutena.

Pankissa pidetään luetteloa seuraavista riskiprofiiliin vaikuttavista henkilöistä:

1. Toimitusjohtaja ja henkilöt, jotka toimitusjohtajan lisäksi tosiasiallisesti osallistuvat yrityksen toiminnan johtamiseen,
2. Muu henkilö, jonka toiminnalla on olennainen vaikutus yrityksen riskiasemaan,
3. Henkilö, joka työskentelee liiketoiminnoista riippumattomissa yrityksen sisäisissä valvontatoiminnoissa,
4. Muu henkilö, jonka palkkioiden kokonaismäärä ei merkittävästi poikkea 1 ja 2 kohdissa tarkoitulle henkilölle määräytyvän palkkion kokonaismäärästä

Pankissa kenenkään palkkionsaajan muuttuva palkkio ei voi ylittää 50.000 euroa yhden vuoden ansaintajaksolta. Tämä tarkoittaa sitä, että palkkionsaajalle maksettavan muuttuvan palkkion osan maksamista ei tarvitse lykätä, vaan se voidaan maksaa kerralla.

Keskeisimmät ulkoistetut toiminnot

Pankin keskeiset tietojärjestelmät on ulkoistettu Oy Samlink Ab:hen. Pankin kirjanpito hoidetaan Figure Taloushallinto Oy:ssä ja viranomais- ja riskiraportointi ALM Partners Oy:ssä. Maksujenvälityksessä pankki käyttää Bonum Pankki Oyj:n maksujenvälitys- ja clearingpalveluja ja rahanhuollossa Automatia Pankkiautomaatit Oy:n rahahuoltojärjestelmää. Lisäksi pankki hyödyntää Google Inc.in tytäryhtiön tarjoamaa alustapalvelua asiakastietojen hallinnassa.

Osuusmaksun ja POP Osuuden ehdot

Pankin ydinpääomaan (CET1) sisältyi 1850 kpl jäsenosuuksia.

Jäsenosuuksien ehdot

Jokainen jäsen on velvollinen ottamaan osuuspankista yhden osuuden ja suorittamaan siitä sadan (100) euron suuruisen osuusmaksun.

Osuusmaksu on maksettava kokonaisuudessaan rahana osuuspankkiin liittyessä.

Jos osuusmaksua korotetaan, jäsenen maksettavaksi tuleva korotus on suoritettava hallituksen määrääminä erinä ja aikoina, kuitenkin viimeistään viiden (5) vuoden kuluessa korotusta koskevan sääntömuutoksen kaupparekisteriin merkitsemisestä lukien. Jäsenelle tulevaa ylijäämää ei pidätetä osuusmaksun suorittamiseksi.

Osuusmaksun korotus voidaan tehdä maksullisena, rahastokorotuksena tai sekakorotuksena. Rahastokorotus luetaan jäsenen puolesta maksettua määrään osuusmaksua palautettaessa ja ylijäämää jaettaessa.

Osuusmaksut palautetaan jäsenyyden päättyttyä osuuskuntalain 17 luvun 1 §:n ja osuuspankkilain (Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista) 19 §:n mukaisesti ja sanotuissa lainkohdissa mainituin edellytyksin.

Osuusmaksu palautetaan vuoden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka perusteella palautus ensimmäisen kerran voidaan suorittaa. Eronneen jäsenen oikeudet osuuspankissa määrättyvät tällöin sääntöjen 9 §:n mukaisesti. Jos osuusmaksua ei ole voitu jäsenyyden päättyessä palauttaa kokonaisuudessaan maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen.

Osuuspankilla on oikeus kieltäytyä jäsenosuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Osuuspankki voi myöhemmin päättää edellä mainitun kiellon kumoamisesta. Palauttamista koskevasta kiellosta ja sen kumoamisesta päättää tarvittaessa hallitus.

POP Osuuksien ehdot

Pankin ydinpääomaan (CET1) ei sisälly POP Osuuksia.

Osuuspankki voi antaa sääntöjensä mukaan POP Osuuksia. POP Osuuksia voidaan antaa vain osuuspankin jäsenille osuuspankin hallituksen tekemällä päätöksillä.

Yhden POP Osuuden nimellisarvo on sata (100) euroa. POP Osuus on maksettava kokonaisuudessaan osuuspankille hallituksen päättämänä aikana.

POP Osuuksien merkintä tapahtuu tekemällä osuuspankin hallitukselle tai sen määräämälle taholle kirjallinen hakemus, jonka hyväksymisestä päättää hallitus tai hallituksen määräämä taho. POP Osuuksiin liittyvät oikeudet syntyvät maksun suorittamisella.

POP Osuuksia voidaan antaa enintään 10.000 kappaletta.

POP Osuus voidaan siirtää vain toiselle jäsenelle. POP Osuus ei tuota etuoikeutta annettaviin jäsenosuuksiin tai uusiin POP Osuuksiin.

POP Osuuksille voidaan maksaa korkoa osuuspankin jakokelpoisesta ylijäämästä. Maksettavasta korosta päättää osuuskunnan kokous. POP Osuuksille maksettava korko voi poiketa jäsen- ja lisäosuuksille maksettavasta korosta.

Mikäli osuuspankki sulautuessa toiseen osuuspankkiin tai jakautuessa, POP Osuuksista suoritettut maksut palautetaan osuuskuntalain mukaisesti, ellei vastaanottava yhtiö ota niitä vastataksien sulautumis- tai jakautumissuunnitelman mukaisesti. Osuuspankin muuttuessa osakeyhtiöksi, POP Osuudet eivät anna oikeutta osakkeisiin, vaan niistä suoritettut maksut palautetaan osuuskuntalain mukaisesti.

POP Osuudet palautetaan jäsenyyden päätyttyä tai osuudenomistajan irtisanottua POP Osuuden. POP Osuudesta suoritettu maksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai POP Osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista.

Osuuspankilla on oikeus kieltäytyä jäsenosuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Osuuspankki voi myöhemmin päättää edellä mainitun kiellon kumoamisesta. Palauttamista koskevasta kiellosta ja sen kumoamisesta päättää tarvittaessa hallitus.

Osuuspankilla on oikeus lunastaa kaikki POP Osuudet. Lunastusvastike on POP Osuudesta maksettu merkintähinta. Lunastusoikeuden käyttämisestä päättää osuuspankin hallitus.

Osuuspankin purkautuessa POP Osuudet palautetaan yhtäläisellä etuoikeudella jäsenosuuksista suoritettujen maksujen kanssa.

Vastuullisuus

POP Pankki -ryhmän tehtävänä on edesauttaa asiakkaidensa taloudellista hyvinvointia, vaurastumista ja paikallista menestystä. Pankin visio on olla henkilökohtaisen ja digitaalisen palvelun yhdistävä, parhaan asiakastytyväisyyden sekä nopean päätöksenteon pankki, joka on vakava-rainen ja kasvaa kannattavasti markkinoita nopeammin. Vastuullisuus on osa ryhmän strategiaa ja arvoja. POP Pankki -ryhmän vastuullisuustyötä ohjaa vastuullisuusohjelma, jota on päivitetty vuonna 2023 sidosryhmäkyselyn perusteella tietoturvan ja turvallisen pankkiasioinnin osalta. Vastuullisuusohjelman pääteemoja ovat: 1) kestävä rahoituksen ja sijoittamisen edistäminen sekä ilmastonmuutoksen hillintä niiden avulla, 2) paikallisen menestyksen, elinvoimaisuuden ja hyvinvoinnin tukeminen, 3) liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys, 4) henkilöstön yhdenvertaisuus sekä monimuotoisuuden ja työhyvinvoinnin edistäminen sekä 5) harmaan talouden, korruption ja rahanpesun estäminen sekä 6) jatkuva tietoturvan kehittäminen ja turvallisen pankkiasioinnin edistäminen.

Keuruun Osuuspankin toimii vastuullisesti suhteessa ympäröivään yhteiskuntaan ja pankin sidosryhmiin.

Paikallispankkina Keuruun Osuuspankille on tärkeää kantaa omalta osaltaan vastuunsa ympäröivästä yhteiskunnasta ja edistää paikallista elinvoimaisuutta. Pankin tuotevalikoimaan kuuluu henkilöasiakkaille suunnattu Vihreä laina, jolla tuetaan ympäristöystävällisiä hankintoja. Vihreän lainatuotteen verkkosivuille on lisätty laskureita, joilla asiakas voi arvioida esimerkiksi asunnon

energiatehokkuuden parantamisen päästövaikutuksia. Pankin tarjoamassa rahastovalikoimassa on myös kestävä kehityksen tukemiseen keskittyvä POP Ympäristö -sijoitusrahasto. Omalla toiminnallaan pankki edisti toimialueensa aktiivisuutta tukemalla alueen yhteisöjä ja yhdistyksiä

Keuruun Osuuspankki huolehtii työnantajavelvoitteiden noudattamisesta. Pankin tuloksesta maksettiin vuonna 2023 yhteisöjen tuloveroa 347 tuhatta euroa.

POP Pankki -ryhmä raportoi vastuullisuudesta GRI-raportointikehikon mukaisesti osana vuosikertomusta ja julkaisee EU:n taksonomia-asetuksen mukaiset tiedot vuosikertomukseen sisältyvässä toimintakertomuksessa. POP Pankki -ryhmän vuosikertomus on saatavissa sähköisesti osoitteessa www.poppankki.fi.

Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Pankin hallituksen tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat pankin taloudelliseen asemaan tai tulokseen tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

Liiketoiminnan kehitys vuonna 2024

Pankin liiketoiminnan kasvu ja kehitys on pääosin siirtynyt kasvukeskuksiin. Pääkonttoripaikkakunnalla Keuruulla alueellinen kehitys (mm. väestön voimakas väheneminen ja ikääntyminen) on laskenut luottokysyntää ja pankki on keskittänyt uusasiakasliiketoimintaansa kasvukeskuksiin. Pääkonttoripaikkakunnalla pankki haluaa jatkossakin säilyttää merkittävän markkinaosuuden, tukea paikallista elinkeinoelämää, lukeutua suurimpiin veronmaksajiin sekä olla merkittävä työllistäjä. Pankin erinomainen maksuvalmius ja vakavaraisuus antaa mahdollisuuden kasvaa ja kehittää pankin liiketoimintaa edelleen Tampereen ja sen kehyskuntien aluella sekä Jyväskylässä. Tampere säilyy tulevaisuudessa todennäköisesti yhtenä Suomen vetovoimaisimmista alueista ja sen alueellinen kehitys takaa korkean luottokysynnän.

Vuoden 2024 aikana pankki terävöittää strategiaansa sekä brändiään ja pyrkii erottumaan erityisesti asiantuntijuudella ja saatavuudella. Pankin kasvustrategia keskittyy kannattaviin asiakassegmentteihin, joissa pankki voi hyödyntää kilpailuetuna paikallista päätöksentekoa, asiantuntijuutta ja henkilökohtaista palvelua. Kohonnut korkotaso mahdollistaa kannattavan peruspankkitoiminnan ja kasvuun tarvittavien investointien toteuttamisen. Peruspankkiliiketoiminnan kannattavuutta parannetaan tehostamalla organisaation toimintaa ja kasvattamalla vakuutus- ja sijoitus tuotteiden myyntiä. Yritysluotonannon kehittämällä voidaan luotonannon rakennetta monipuolistaa sekä parantaa liiketoiminnan kannattavuutta.

Pankin liiketoiminnan odotetaan kehittyvän suotuisasti vuoden 2024 aikana. Vuoden 2024 tuloksen arvioidaan pysyvän samalla tasolla kuin vuonna 2023 tai ylittävän sen, jos korkotaso pysyy nykyisten odotusten mukaisena. Liiketoiminnan volyymin odotetaan kasvavan maltillisesti vuoden 2024 aikana. Mikäli korkotaso kääntyy odotuksia voimakkaampaan laskuun, on sillä negatiivinen vaikutus pankin tulokseen. Jos pankin strateginen uudistus vetoaa asiakkasiin odotuksia enemmän tai etenee arvioitua nopeammin, kasvaa liiketoiminnan volyymi odotuksia enemmän. Asuntolainamarkkinan odotetaan piristyvän vuoden 2024 loppua kohti korkojen laskun myötä. Mikäli inflaatio ja korot kääntyvät uudelleen nousuun, on tällä negatiivinen vaikutus asuntolainamarkkinoihin ja sen myötä myös liiketoiminnan kasvuun. Luottotappioiden odotetaan säilyvän maltillisella tasolla myös vuoden 2024 aikana.

Maailman geopoliittinen tilanne on epävakain toisen maailmansodan jälkeen eikä yllättävien esikalaatioiden mahdollisuuksia voida pois sulkea. Mahdollisiin yllättäviin kehityskulkuihin on

varauduttu muuntamalla sijoitusten allokaatiota ja pitämällä pankin vakavaraisuus korkealla tasolla.

Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käytöstä

Keuruun Osuuspankin jakokelpoinen ylijäämä oli 25 699 905 euroa, josta tilikauden ylijäämä on 1 409 831 euroa.

Hallitus ehdottaa osuuskunnan kokoukselle, että tilikauden ylijäämä käytetään seuraavasti:

- Siirretään vapaan pääoman rahastoon	1 409 831,00 euroa
Yhteensä	1 409 831,00 euroa

Pankin taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Pankin maksuvalmius on hyvä eikä ehdotettu ylijäämän jako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan pankin maksukykyä.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Kulu-tuotto -suhde, %

Hallintokulut + poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + liiketoiminnan muut kulut x 100
 Korkokate + tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista + nettopalkkiotuotot + arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot + suojauslaskennan nettotulos + sijoituskiinteistöjen nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot + osuus osakkuusyritysten tuloksesta

Oman pääoman tuotto (ROE)

$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{Tuloverot}}{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus + tilinpäätös- siirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} * 100$

Koko pääoman tuotto (ROA)

$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{Tuloverot}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} * 100$

Omavaraisuusaste

$\frac{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}} * 100$

Vakavaraisuussuhde

$\frac{\text{Omat varat yhteensä (TC)}}{\text{Riskipainotetut vastuut yhteensä}} * 100$

Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin

$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Riskipainotetut vastuut yhteensä}} * 100$

Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin

$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Riskipainotetut vastuut yhteensä}} * 100$

Vähimmäisomavaraisuusaste

$\frac{\text{Ensisijainen pääoma yhteensä}}{\text{Vastuut yhteensä}} * 100$

Tilinpäätös

Keuruun Osuuspankin tuloslaskelma

TULOSLASKELMA

		1.1. - 31.12.2023 eur	1.1. - 31.12.2022 eur
Korkotuotot	(2.01)	7 298 220,87	3 361 200,28
Korkokulut	(2.01)	-1 408 617,40	-230 384,98
KORKOKATE		5 889 603,47	3 130 815,30
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	(2.02)	238 375,94	242 977,93
Palkkiotuotot	(2.03)	1 533 441,15	1 346 325,98
Palkkiokulut	(2.03)	-305 826,47	-340 883,37
Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattujen rahoitusvälineiden nettotuotot	(2.04)	-120 695,95	-1 778 263,38
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot	(2.05)	0,00	12 189,19
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	(2.06)	-275 398,81	75 107,59
Liiketoiminnan muut tuotot	(2.07)	187 033,29	213 918,99
Henkilöstö- ja hallintokulut		-3 050 879,27	-3 049 360,84
Henkilöstökulut	(2.08)	-1 174 872,78	-1 329 164,67
Muut hallintokulut	(2.09)	-1 876 006,49	-1 720 196,17
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä osakkeista ja osuuksista	(2.10)	-134 470,96	-94 465,13
Liiketoiminnan muut kulut	(2.07)	-983 328,92	-888 946,61
Lopulliset ja odotettavissa olevat luottotappiot	(2.11)	-223 487,37	-185 946,97
LIIKEVOITTO		2 754 366,10	-1 316 531,32
Tilinpäätössiirrot		-997 575,43	1 500 000,00
Tuloverot		-346 959,99	-36 731,37
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO(TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN		1 409 830,68	146 737,31
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		1 409 830,68	146 737,31

Keuruun Osuuspankin tase

VASTAAVAA

		31.12.2023	31.12.2022
		eur	eur
Käteiset varat		272 543,93	251 168,86
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		12 258 887,27	469 275,00
Saamiset luottolaitoksilta	(1.01)	40 289 043,27	42 626 258,45
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	(1.01)	159 176 223,76	160 969 799,16
Saamistodistukset	(1.02)	0,00	498 035,00
Muilta		0,00	498 035,00
Osakkeet ja osuudet	(1.03)	5 708 761,76	19 376 308,21
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	(1.03)	2 723,32	32 627,13
Aineettomat hyödykkeet	(1.05)	1 064 770,18	642 143,99
Aineelliset hyödykkeet	(1.06)	12 250 571,43	12 621 990,30
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet		11 083 148,79	11 454 834,66
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		1 157 694,30	1 157 694,30
Muut aineelliset hyödykkeet		9 728,34	9 461,34
Muut varat	(1.07)	2 536 276,65	2 943,30
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	(1.08)	1 145 683,05	536 762,23
Laskennalliset verosaamiset	(1.15)	15 260,14	22 744,64
VASTAAVAA YHTEENSÄ		234 720 744,76	238 050 056,27

VASTATTAVAA

		31.12.2023	31.12.2022
		eur	eur
VIERAS PÄÄOMA			
Velat luottolaitoksille	(1.10)	31 912 020,05	30 356 871,05
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	(1.11)	168 392 705,35	176 274 143,92
Talletukset		168 392 705,35	176 274 143,92
Muut velat	(1.12)	618 959,19	449 894,57
Siirtovelat ja saadut ennakot	(1.14)	957 847,58	561 572,27
Laskennalliset verovelat	(1.15)	705,91	147,16
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		201 882 238,08	207 642 628,97

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Vapaaehtoiset varaukset	3 388 304,64	2 390 729,21
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ	3 388 304,64	2 390 729,21
OMA PÄÄOMA	(1.19)	
Osuuspääoma	20 230,00	20 590,00
Arvonkorotusrahasto	304 633,40	304 633,40
Muut sidotut rahastot	2 634 143,33	2 610 110,06
Vararahasto	2 643 249,41	2 643 249,41
Käyvän arvon rahasto	-9 106,08	-33 139,35
Vapaat rahastot	25 623 306,47	25 476 569,16
Muut rahastot	25 623 306,47	25 476 569,16
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	-541 941,84	-541 941,84
Tilikauden voitto (tappio)	1 409 830,68	146 737,31
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	29 450 202,04	28 016 698,09
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	234 720 744,76	238 050 056,27

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKUKSET

	31.12.2023	31.12.2022
	eur	eur
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	107 580,00	244 530,14
Takaukset ja pantit	107 580,00	244 530,14
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	5 714 570,87	7 498 344,25
Muut	5 714 570,87	7 498 344,25

Keuruun Osuuspankin rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
	eur	eur
Liiketoiminnan rahavirta		
Varsinaisen toiminnan voitto verojen jälkeen	1 409 830,68	146 737,31
Tilikauden oikaisut	2 095 103,66	-1 150 110,99
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-8 257 818,66	-28 972 536,24
Saamistodistukset	-11 271 002,84	1 206 830,29
Saamiset luottolaitoksilta	-9 046 207,32	-14 750 419,04
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	1 577 087,63	-20 396 239,65
Osakkeet ja osuudet	13 624 558,04	5 193 484,35
Muut varat	-3 142 254,17	-226 192,19
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-6 027 400,11	30 852 022,03
Velat luottolaitoksille	1 555 149,00	30 340 148,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-7 881 438,57	405 957,78
Muut velat	298 889,46	105 916,25
Maksetut tuloverot	-79 020,15	-145 164,05

Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-10 859 304,58	730 948,06
Investointien rahavirta		
Investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin, lisäykset	0,00	-397 423,00
Investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin, vähennykset	46 001,54	0,00
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-548 384,39	-418 049,46
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	0,00	750,00
Investointien rahavirta yhteensä	-502 382,85	-814 722,46
Rahoituksen rahavirta		
Osuuspääoman lisäykset	570,00	70,00
Osuuspääoman vähennykset	-930,00	-700,00
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-360,00	-630,00
Rahavarojen nettomuutos		
Rahavarojen nettomuutos	-11 362 047,43	-84 404,40
Rahavarat tilikauden alussa	15 851 696,48	15 936 100,88
Rahavarat tilikauden lopussa	4 489 649,05	15 851 696,48
Rahavarat muodostuvat seuraavista tase-eristä:		
Käteiset varat	272 543,93	251 168,86
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	4 217 105,12	15 600 527,62
Yhteensä	4 489 649,05	15 851 696,48
Lisätiedot rahoituslaskelmaan:		
Saadut korot	6 693 954,18	3 163 762,38
Maksetut korot	1 188 344,95	147 463,73
Saadut osingot	238 375,94	242 977,93
Tilikauden oikaisut:		
Tilinpäätössiirrot	997 575,43	-1 500 000,00
Tuloslaskelman verot	346 959,99	36 731,37
Odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot	253 391,17	185 946,97
Poistot ja arvonalentumiset aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä	497 177,07	127 960,67
Muut oikaisut	0,00	-750,00
Yhteensä	2 095 103,66	-1 150 110,99

Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Osuuspankki ja POP Pankki -ryhmä

Keuruun Osuuspankki on jäsenasiakkaidensa omistama osuuskuntamuotoinen pankki, joka käyttää markkinointinimeä POP Pankki. Pankki harjoittaa paikallisesti vähittäispankkitoimintaa ja se kuuluu POP Pankkien yhteenliittymään, jonka keskusyhteisönä toimii POP Pankkikeskus osk. POP Pankkikeskus osk on POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö ja se vastaa POP Pankki -ryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta. POP Pankkikeskus osk ja sen jäsenluottolaitokset ovat talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaisesti keskinäisessä vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista.

POP Pankit muodostavat POP Pankki -ryhmän yhdessä POP Pankkikeskus osk:n sekä näiden määräysvallassa olevien yhteisöjen kanssa. Pankki yhdistellään POP Pankki -ryhmän IFRS-tilinpäätökseen.

Jäljennökset POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksestä sekä tilinpäätöstiedotteesta ovat saatavissa keskusyhteisön toimitiloista osoitteesta Hevosenkentä 3, 02600 Espoo tai sähköisesti osoitteessa www.poppankki.fi.

Laatimisperusta

Pankin tilinpäätös on laadittu kirjanpito- ja luottolaitoslain säännösten, valtiovarainministeriön luottolaitoksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antaman asetuksen (76/2018) sekä Finanssivalvonnan Määräykset ja ohjeet 2/2016 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus mukaisesti. POP Pankki -ryhmän yhteenliittymän keskusyhteisö POP Pankkikeskus antaa lisäksi ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi ja tilinpäätöksen laatimiseksi.

Rahoitusinstrumentit

Luokittelu

Rahoitusvarat on tilinpäätöksessä luokiteltu ja arvostettu Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet 2/2016 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus mukaisesti noudattaen kansainvälistä IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardia. Rahoitusvarat on luokiteltu niiden hallinnointiin sovellettavien liiketoimintamallien ja vieraan pääoman ehtoisten instrumenttien rahavirtaominaisuuksien perusteella seuraaviin arvostusluokkiin:

- Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvarat
- Käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat.

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit on kirjattu kirjanpitoon kaupantekopäivän mukaisesti ja ne sisältyvät tase-eriin Saamistodistukset ja Osakkeet ja osuudet.

Rahoitusvelat luokitellaan kahteen arvostusluokkaan:

- Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvelat
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat.

Pankilla ei ole kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahoitusvelkoja. Kaikki rahoitusvelat on siten luokiteltu Muihin rahoitusvelkoihin.

Rahoitusvarojen hallinnoinnin liiketoimintamallit ja arvostaminen

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä kaikki rahoitusvarat ja -velat kirjataan käypään arvoon. Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyvät transaktiokulut kirjataan tuloslaskelmaan hankintahetkellä. Muiden rahoitusinstrumenttien transaktiokulut sisällytetään hankintamenuon.

Pankin rahoitusvaroja hallinnoidaan kolmen liiketoimintamallin mukaisesti:

1. Pidettävät rahoitusvarat (tavoite rahavirtojen kerääminen)
2. Pidettävien ja myytävien rahoitusvarojen yhdistelmä (tavoite rahavirtojen kerääminen ja myynti)
3. Muu pitkäaikainen sijoitustoiminta

Pidettävät rahoitusvarat -liiketoimintamalli sisältää antolainausaamiset sekä eräpäivään asti pidettävät vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset, jotka läpäisevät rahavirtaominaisuuksien testin (SPPI-testi). Rahavirtaominaisuuksien testissä tutkitaan, määrätäänkö sopimusehdoissa tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksuja.

Yhdistelmä -liiketoimintamalli sisältää rahavirtaominaisuuksien testin läpäisevät vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset, jotka on tarkoitus pitää eräpäivään asti tai lähelle eräpäivää tai myydä esimerkiksi sijoitusstrategian tavoitteiden täyttämiseksi.

Muu pitkäaikainen sijoitustoiminta -liiketoimintamalli pitää sisällään osakkeet ja rahasto-osuudet sekä muut sellaiset instrumentit, jotka eivät läpäise rahavirtaominaisuuksien testiä.

Pankki ei käy aktiivisesti kauppaa rahoitusvaroilla. Pankin sijoitustoiminnan tavoitteena ei ole aktiivinen kaupankäyntitoiminta vaan rahoitusyli jäämien sijoittaminen pitkän aikavälin tavoitteella sekä likviditeettisalkun ylläpitäminen maksuvalmiustarpeita varten.

Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvarat

Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvarat sisältää lainat ja saamiset sekä sijoituspolitiikan mukaisesti ne vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset, jotka on tarkoitus pitää niiden eräpäivään asti ja joiden ehdoissa on sovittu säännöllisestä koronmaksusta ja pääoman palauttamisesta joko osissa tai kerralla (läpäisevät rahavirtaominaisuuksien testin). Arvostusluokkaan voidaan luokitella myös maksuvalmiuden ylläpitämiseksi hallussa pidettävät likvidit varat, jotka pidetään eräpäivään asti ja lähtökohtaisesti voidaan myydä ainoastaan luottoriskin heikentymisen tai maksuvalmiuskriisin vuoksi.

Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat rahoitusvarat

Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat rahoitusvarat sisältää sijoituspolitiikan mukaisesti ne vieraan pääoman ehtoiset rahoitusinstrumentit, jotka on tarkoitus joko pitää rahavirtojen keräämiseksi tai myydä tarvittaessa liiketoimintamallin tavoitteen saavuttamiseksi (yhdistelmä -liiketoimintamalli). Luokittelu edellyttää, että instrumentin ehdoissa on sovittu säännöllisestä koronmaksusta ja pääoman palauttamisesta joko osissa tai kerralla (läpäisevät rahavirtaominaisuuksien testin).

Arvostusluokkaan luokitellaan mm. sijoitukset, joita myydään tarvittaessa esimerkiksi likviditeettitarpeen muuttuessa sekä sellaiset likvidit varat, joiden likviditeetti on osoitettava säännöllisillä myynneillä.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Rahoitusvara arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti, ellei sitä arvosteta jaksotettuun hankintamenoon tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat sisältää osakkeet ja rahasto-osuudet sekä velkainstrumentit, jotka eivät täytä rahavirtaominaisuuksien testiä. Poikkeuksen muodostavat osakkeet, jotka arvostetaan käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta.

Pankilla ei ole kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahoitusvaroja.

Suojaavat johdannaiset kirjataan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Pankilla ei ole tilinpäätöshetkellä tällaisia erä.

Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat oman pääoman ehtoiset instrumentit

Pankki on soveltanut IFRS 9 -standardin mahdollistamaa poikkeusta arvostaa oman pääoman ehtoisia instrumentteja käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta. Poikkeusta on sovellettu POP Pankki -ryhmän strategisiin oman pääoman ehtoisiin omistuksiin, joiden omistus on perusteltua liiketoiminnan kannalta. Kyseisten rahoitusinstrumenttien myöhemmin tapahtuvan luovutuksen yhteydessä mahdollisesti realisoituva myyntivoitto tai -tappio merkitään suoraan omaan pääomaan. Poikkeuksen soveltamista koskeva valinta voidaan tehdä ainoastaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä ja se on peruuttamaton.

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat

Pankin rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenoön efektiivisen koron menetelmää käyttäen lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvelkoja.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat

Käypään arvon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat voi sisältää johdannaisvelkoja. Pankilla ei ole tilinpäätöshetkellä tällaisia erä.

Käyvän arvon arvostuksen kirjaaminen ja käyvän arvon määrittäminen

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin luokiteltujen erien käyvän arvon muutokset on kirjattu suoraan tuloslaskelman erään Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot.

Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat rahoitusvarat on arvostettu käypään arvoon. Niiden käyvän arvon muutokset laskennallisilla veroilla oikaistuna on kirjattu omaan pääomaan muodostettuun käyvän arvon rahastoon. Käyvän arvon rahastoon kertynyt arvonmuutos kirjataan tulokseen, kun käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin kuuluva omaisuuserä myydään tai muuten kirjataan pois taseesta.

Julkisesti noteerattujen osakkeiden käypänä arvona on pidetty vuoden viimeistä ostokurssia. Muiden kuin julkisesti noteerattujen osakkeiden käypänä arvona on pidetty niiden hankintamenoa silloin, kuin käypää arvoa ei ole voitu luotettavasti määrittää. Saamistodistusten käypänä arvona on pidetty vuoden viimeistä ostokurssia, jos saamistodistuksella on julkinen hintanoteeraus tai sen puuttuessa saatavan pääoma- ja korkovirran markkinakorolla diskontattua nykyarvoa tai arvoa, joka on laskettu muuta yleisesti hyväksytyä arvostusmallia tai -menetelmää käyttäen.

Tytär- ja omistusyhteisyritysten osakkeet ja osuudet on kirjattu hankintamenoon tai arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintamenoon, jos arvonalentuminen on todettu olevan merkittävä tai pitkäaikainen

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritetty:

- Täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- Käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuna hinnoista) (taso 2)
- Käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät ole olennaisilta osin perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3)

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Tappiota koskeva vähennyserä (arvonalentuminen) kirjataan perustuen odotettavissa oleviin luottotappioihin kaikista vieraan pääoman ehtoista rahoitusvaroista, jotka arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon tai käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista. Rahoitusinstrumentin odotettavissa oleva luottotappio määritetään sopimukseen perustuvien rahavirtojen, jotka pankki on sopimuksen mukaisesti oikeutettu saamaan, ja niiden rahavirtojen, jotka pankki odottaa saavansa, välisenä erotuksena diskontattuna alkuperäisellä efektiivisellä korolla raportointihetkeen.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämiseksi rahoitusinstrumentit luokitellaan vaiheisiin 1-3. Vaiheeseen 1 luokitellaan rahoitusinstrumentit, joiden luottoriski ei ole lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen. Odotettavissa olevat luottotappiot määritetään tällaisille rahoitusinstrumenteille perustuen 12 kuukaudelta odotettavissa oleviin luottotappioihin. Vaiheeseen 2 luokitellaan rahoitusinstrumentit, joiden luottoriski on laadullisten tai määrällisten kriteerien perusteella lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen ja vaiheeseen 3 rahoitusinstrumentit, joiden vastapuoli on todettu maksukyvyttömäksi. Odotettavissa olevat luottotappiot määritetään vaiheeseen 2 ja 3 luokitelluille rahoitusinstrumenteille perustuen koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta POP Pankki -ryhmässä perustuu neljään pääsegmenttiin:

- Henkilöasiakkaat (pl. maa- ja metsätalousasiakkaat)
- Yritysasiakkaat (pl. maa- ja metsätalousasiakkaat)
- Maa- ja metsätalousasiakkaat
- Sijoitussalkku

IFRS 9 -standardi edellyttää kohtuudella saatavilla olevan tulevaisuuden informaation hyödyntämistä odotettavissa olevien luottotappioiden määrää arvioitaessa. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaa varten on kehitetty kolmeen makrotalousskenaarioon ja niihin liittyviin toteutumistodennäköisyyksiin perustuva malli, jolla laskennassa käytettäviä parametreja korjataan odotettavissa olevia luottotappioita määritettäessä.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta perustuu jokaisessa segmentissä sopimuskohteisesti maksukyvyttömyyden todennäköisyyteen (PD, probability of default), tappio-osuuteen (LGD, loss given default) sekä vastuun määrään maksukyvyttömyyshetkellä (EAD, exposure at default). Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämisessä siirrytään 12 kuukaudelta odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaamisesta koko sopimuksen voimassaoloajalta

odotettavissa olevan luottotappion kirjaamiseen luottoriskin lisääntyessä merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, jolloin sopimus siirretään vaiheesta 1 vaiheeseen 2. Luottoriskin katsotaan lisääntyneen merkittävästi, kun sopimukselle on tehty alle 12 kuukautta sitten lainanhoitousto, se on ollut erääntyneenä yli 30 päivää, tai asiakkaan tilanteessa on havaittu jokin muu laadullinen riskiä kasvattava tekijä, kuten asiakkaan liiketoiminnassa tapahtunut merkittävä muutos, joka ei vielä näy maksuviiveinä. Lisäksi luottoriskin katsotaan merkittävästi lisääntyneen, mikäli sopimuksen vastapuolen luottoluokitus on heikentynyt merkittävästi. Merkittävän heikentymisen asiantuntija-arviolla määritelty kynnysarvo perustuu PD-luvun muutokseen raportointihetken ja sopimuksen avaamishetken välillä.

Vastuut luokitellaan IFRS 9-standardin mukaiseen vaiheeseen 3 niiden täyttäessä maksukyvyttömyyden kriteerit. POP Pankki -ryhmä ja sen jäsenluottolaitokset soveltavat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 575/2013 artiklan 178 mukaista maksukyvyttömyyden määritelmää. Muille kuin vähittäisasiakkaille, eli asiakkaille, joiden liikevaihto on yli 50 miljoonaa euroa ja vastuut yli 1 miljoonaa euroa, maksukyvyttömyyden määritelmää sovelletaan asiakastasolla ja vähittäisasiakkaille sopimustasolla. Vähittäisasiakkaan kaikki saatavat muuttuvat kuitenkin maksukyvyttömäksi (asiakastasoinen maksukyvyttömyys), mikäli velallisen maksukyvyttömyyden vastuiden määrä ylittää 20 prosenttia kaikista asiakkaan vastuista.

Sopimus katsotaan maksukyvyttömäksi viimeistään silloin, kun maksukyvyttömyyden kriteerien mukainen vastuu on viivästynyt yhtäjaksoisesti yli 90 päivää. Lisäksi asiakas katsotaan maksukyvyttömäksi, kun takaisinmaksua pidetään epätodennäköisenä kuten esimerkiksi jos asiakas on asetettu konkurssiin tai vastaavaan menettelyyn tai jos asiakkaalla on lainanhoitousto, joka aiheuttaa yli 1 % muutoksen vastuun nykyarvoon. Sopimus tai asiakas katsotaan maksukyvyttömäksi 90 päivän tervehtymisperiodin ajan sen jälkeen, kun maksukyvyttömyyden edellytykset ovat poistuneet.

Pankilla ei ole sellaisia sopimuksia, jotka on luokiteltu alun perin arvoltaan alentuneina myönnettyksi.

Mikäli asiakas ei ole täyttänyt maksukyvyttömyyden kriteerejä vähintään 3 kuukauteen, asiakkaan vastuut palautuvat joko vaiheeseen 2 tai 1 riippuen siitä, täyttääkö vastuut jonkin luottoriskin merkittävän lisääntymisen kriteerin palautumishetkellä. Sopimus palautuu ilman erillistä koeaikaa vaiheesta 2 vaiheeseen 1, mikäli sopimus ei enää täytä luottoriskin merkittävän kasvamisen kriteerejä.

Pankki soveltaa käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta arvostettavien rahoitusvaroihin IFRS 9 -standardin sallimaa poikkeusta, jossa kaikki vähäisen luottoriskin omaavat instrumentit luokitellaan vaiheeseen 1 ja korkeamman luottoriskin omaavat instrumentit vaiheeseen 2.

Muun kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavan rahoitusvaran odotettavissa oleviin luottotappioihin perustuva arvonalentuminen kirjataan tuloslaskelmaan. Tuloslaskelmaan merkittävä arvonalentumistappio muodostuu rahoitusvaralle lasketusta odotettavissa olevasta luottotappiosta, joista on vähennetty aiemmin tulosvaikutteisesti kirjatut odotettavissa olevat luottotappiot. Arvonalentuminen peruutetaan, mikäli rahoitusvarasta kirjataan lopullinen luottotappio.

Järjestämättömillä saamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamia ja sellaisia saamia, joiden takaisinmaksuun liittyy epävarmuutta johtuen asiakkaan taloudellisista vaikeuksista (mm. lainanhoitoustot). Järjestämättömät saamiset sisältävät myös muut kuin yli 90 päivää erääntyneet arvoltaan alentuneet (ECL-vaiheeseen 3 luokitellut) saamiset.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta. Rahoituslaskelma on laadittu epäsuoraa menetelmää käyttäen.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomiin hyödykkeisiin kuuluvat vastikkeelliset oikeudet ja varat ja niiden hankintameno aktivoidaan ja poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Mahdollisesti aktivoidut muut pitkävaikutteiset menot poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan.

Mikäli aineettoman hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen kirjanpitoarvo, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Aineettomien hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä osakkeista ja osuuksista.

Aineelliset hyödykkeet

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjen tarkoituksena on tuottaa vuokratuloja tai arvonnousua pääomalle. Sijoituskiinteistöiksi luokitellaan muun muassa sijoituskäytössä olevat rakennukset, maa-, vesi- ja metsäalueet sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet, jotka oikeuttavat vuokrattavien tilojen hallintaan. Kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet on jaettu käyttötarkoituksen perusteella omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja sijoituskiinteistöihin. Jaon lähtökohtana ovat olleet käytetyt neliömetrit.

Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenuon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet merkitään hankintamenuon. Pankki ei sovelle luotolaitoslain 12 luvun 8§:n mahdollisuutta arvostaa sijoituskiinteistöt käypään arvoon.

Sijoituskiinteistöjen osalta arvioidaan jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä, onko mitään viitteitä siitä, että jonkin kiinteistön arvo on alentunut. Jos sijoituskiinteistöjen kirjanpitoarvon ja sitä pysyvästi alemman todennäköisen luovutushinnan välillä on olennainen ero, on erotus kirjattu arvonalentumistappiona kuluksi sijoituskiinteistöjen nettotuottoihin. Mahdolliset arvonalentumisten peruutukset kirjataan saman erän oikaisuksi.

Pankin keskeiset sijoituskiinteistökohteet on arvioitu kiinteistökohtaisesti kauppahinta. Kauppahintamenetelmää on käytetty etupäässä asuntojen ja maa-alueiden arvioinnissa.

Eräisiin kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin on aikaisempina vuosina tehty asiantuntijoiden arvioihin perustuvia ja Rahoitustarkastuksen (nyk. Finanssivalvonta) hyväksymiä arvонkorotuksia. Mikäli arvонkorotetun omaisuuden arvo on alentunut alle kirjanpitoarvon tai jos omaisuus tai osa siitä on luovutettu tai tuhoutunut, arvонkorotusta on peruutettu vastaavasti. Arvонkorotuksista ei tehdä poistoja. Arvонkorotuksista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa. Jos laskennallinen verovelka on olennainen, se ilmoitetaan liitetietona.

Sijoituskiinteistöjen tuotot, kulut, myyntivoitot ja -tappiot sekä poistot ja arvonalentumiset sisältyvät tuloslaskelmassa sijoituskiinteistöjen nettotuottoihin.

Muut kiinteistöt

Muiksi kiinteistöiksi luokitellaan omassa käytössä olevat maa- ja vesialueet sekä rakennukset, jotka ovat tilikauden päättyessä tosiasiallisesti pankin omassa käytössä konttori-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tasearvot perustuvat hyödykkeiden arvoon suhteessa varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin. Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenuon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet merkitään hankintamenuon.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen osalta arvioidaan jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä, onko mitään viitteitä siitä, että jonkin kiinteistön arvo on alentunut. Mikäli tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioidaan olevan pysyvästi kirjanpitoarvoa pienempi, erotus kirjataan arvonalentumistappiona kuluksi poistoihin ja arvonalentumisiin aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä osakkeista ja osuuksista. Mahdolliset arvonalentumisten peruutukset kirjataan saman erän oikaisuiksi.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tuotot ja myyntivoitot sisältyvät tuloslaskelman erään liiketoiminnan muut tuotot ja kulut ja myyntitappiot erään liiketoiminnan muut kulut. Poistot ja arvonalentumiset sisältyvät tuloslaskelmassa poistoihin ja arvonalentumisiin aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä osakkeista ja osuuksista.

Muut aineelliset hyödykkeet

Muihin aineellisiin hyödykkeisiin taseeseen on merkitty it-laitteistot, koneet ja kalusto ja muut aineelliset hyödykkeet poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Muiden aineellisten hyödykkeiden poistot sisältyvät tuloslaskelmassa poistoihin ja arvonalentumisiin aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä osakkeista ja osuuksista.

Rakennusten ja muiden kuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot poistetaan taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. Poistoajat ovat rakennusten ja rakennelmien osalta 30-40 vuotta ja koneiden ja kaluston osalta 3-6 vuotta. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Poistoperiaatteet

Rakennusten ja muiden kuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot poistetaan taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. Poistoajat ovat rakennusten ja rakennelmien osalta 30-40 vuotta ja koneiden ja kaluston osalta 3-5 vuotta. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Tietokoneohjelmistojen kehittämismenot sekä lisenssit aktivoidaan Aineettomiin hyödykkeisiin ja poistetaan 3-5 vuodessa. Pitkävaikutteiset menot poistetaan vaikutusaikanaan 70 vuodessa.

Vuokrasopimukset (tämä kappale jätetään, jos IFRS 16-mukaisia vuokrasopimuksia)

Pankki vuokralle antajana

Pankki antaa vuokralle omistamiaan kiinteistöjä tai niiden osia. Vuokrasopimuksissa omistamiseen liittyvät olennaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle. Pankki on luokitellut kaikki vuokrasopimuksensa muiksi vuokrasopimuksiksi. Sijoituskiinteistöt on merkitty taseessa sijoitusomaisuuteen ja muut kiinteistöt aineellisiin hyödykkeisiin. Vuokratuotot kirjataan sijoituskiinteistöistä sijoituskiinteistöjen nettotuottoihin ja muista kiinteistöistä liiketoiminnan muihin tuottoihin.

Pankki vuokralle ottajana

Pankki arvioi sopimuksen syntymisajankohtana, onko sopimus vuokrasopimus tai sisältääkö se vuokrasopimuksen. Sopimus on vuokrasopimus, jos se antaa oikeuden yksilöidyn omaisuuserän käyttöä koskevaan määräysvaltaan määräajaksi vastiketta vastaan.

Pankki merkitsee vuokralle ottajana vuokrasopimukset taseeseen IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin mukaisesti vuokrasopimusvelkana sekä siihen liittyvänä käyttöoikeusomaisuuseränä. Vuokrasopimusvelka esitetään muissa veloissa ja siihen liittyvä korkokulu kokokatteessa. Käyttöoikeusomaisuuserä esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja siihen liittyvät poistot poistoissa ja arvonalentumisissa aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä. Pankki soveltaa standardin sisältämiä helpotuksia, joita sovellettaessa enintään 12 kuukautta kestäviä sekä arvoltaan vähäisiä hyödykkeitä koskevia sopimuksia ei kirjata taseeseen. Näiden vuokrasopimusten kulut kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin.

Alun perin vuokrasopimusvelka arvostetaan niiden vuokramaksujen nykyarvoon, joita ei ole maksettu sopimuksen alkamisajankohtana. Vuokrasopimusvelan laskennassa käytetään lisäluoton korkoa. Lisäluoton korkona käytetään POP Pankkien yhteenliittymän keskusluottolaitoksen määrittämää korkoa ryhmän sisäisesti myönnetyille luotoille.

Vuokrakauden määrittämisessä on huomioitu vuokratun omaisuuserän taloudellinen käyttöaika. Johdon oletuksilla on merkitystä etenkin toistaiseksi voimassa olevien sopimusten vuokrakauden määrittelyssä ja lisäluoton koron määrittelyssä. Toistaiseksi voimassa oleville sopimuksille on määritetty johdon arvioon perustuva vuokrakausi silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että sopimukset on tehty irtisanomisaikaa pidemmäksi ajaksi.

Pakolliset varaukset

Velvoitteen perusteella kirjataan pakollinen varaus, mikäli velvoite perustuu päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen ja sen toteutuminen on todennäköistä, mutta toteutumisaikajankoa tai toteutuva määrä on epävarma. Lisäksi velvoitteen pitää perustua joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen velvoitteeseen ulkopuolista kohtaan.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Poistoero ja verotusperusteiset varaukset

Poistoeroon on kirjattu tehtyjen ja suunnitelmanmukaisten poistojen erotus.

Verotusperusteisia varauksia, mm. luottotappiovarauksia, käytetään pankin tilinpäätös- ja verosuunnittelussa. Verotusperusteisten varausten määrä tai muutos eivät siten kuvaa pankin riskejä.

Pankin tilinpäätöksessä tilinpäätössiirtojen kertymä esitetään siihen liittyvää laskennallista verovelkaa vähentämättä.

Konsernitaseessa konserniyritysten poistoerot ja verotusperusteiset varaukset jaetaan omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutos konsernituloslaskelmassa laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

Oma pääoma

Pankin oma pääoma muodostuu jäsenosuuksista ja POP Osuuksista.

Jäsenosuudet

Jäsenosuuksiin kuuluu pankin jäsenten maksamat osuusmaksut, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä. Jäsenosuusmaksu antaa jäsenelle oikeuden osallistua pankin hallintoon ja päätöksentekoon.

POP Osuudet

POP Osuuksiin kuuluu pankin jäsenten tekemät sijoitukset pankin liikkeeseen laskemiin POP Osuuksiin. Pankilla on sen sääntöjen mukaan ehdoton oikeus kieltäytyä POP Osuuksien koron maksusta ja pääoman palauttamisesta. POP Osuudet eivät anna jäsenelle äänivaltaa tai muita oikeuksia.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina esitetään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset ja asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja sitoumuksia ovat mm. takaukset ja niihin rinnastettavat takuusitoumukset. Sitoumukset esitetään sen määräisenä, mitä takaus tai takuusitumus tilinpäätöshetkellä enintään vastaa.

Asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia ovat mm. sitovat luottolupaukset, myönnetty nostamattomat luotot sekä käyttämättömät luottolimitit. Sitoumukset esitetään sen määräisinä, mitä niiden perusteella tilinpäätöshetkellä enintään voidaan joutua maksamaan.

Korkotuotot ja –kulut

Korkotuottoihin ja –kuluihin on kirjattu kaikki korollisista varoista ja veloista aiheutuvat korkotuotot ja -kulut. Korot on kirjattu suoriteperusteella lukuun ottamatta viivästyskorkoja, jotka on kirjattu, kun maksu on saatu. Korot on jaksotettu efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Korkotuottoina tai –kuluina on käsitelty myös saamisten ja velkojen hankintahinnan ja nimellisarvon erotus, joka on jaksotettu saamisen tai velan juoksuajalle efektiivisen koron menetelmällä. Vastaerä on kirjattu saamisen tai velan muutokseksi.

Korkotuottoa on kerrytetty myös arvoltaan alentuneen saamisen (vaiheeseen 3 merkittyn saamiseen) kirjanpidossa jäljellä olevalle saldolle sopimuksen alkuperäisellä efektiivisellä korolla.

Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiotuottoihin kirjataan luotonannosta, talletuksista ja lainopillisista tehtävistä sekä välitetyistä tuotteista, kuten rahastoista ja vakuutuksista saatavia tuottoja. Palkkiokuluihin kirjataan maksujenvälityksestä tai arvopapereista aiheutuneita kuluja. Tuotot kirjataan siihen määrään asti kuin pankki olettaa olevansa oikeutettu palkkioon asiakkaalle suoritettua palvelua vastaan.

Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjataan vuokra- ja osinkotuotot sekä myyntivoitot oman käytön kiinteistöistä, vanhan talletussuojarahaston hyvitykset ja muut liiketoiminnan tuotot. Liiketoiminnan muihin kuluihin kirjataan muut hallintokulut, omassa käytössä olevien kiinteistöjen vuokratulot ja myyntitappiot, viranomaismaksut, uuden talletussuojarahaston talletussuojamaksut ja muut liiketoiminnan kulut.

Muut kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut sekä pakolliset varaukset

Pankissa eikä konsernissa ole kirjattu pakollisia varauksia eikä muita kuin varsinaisen toiminnan tuottoja ja kuluja.

Verot

Pankin ja muiden yksittäisten konserniyhtiöiden tilinpäätöksissä tuloverot on kirjattu verotettavan tulon perusteella laskettuna. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista ja vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Käyvän arvon rahastoon sisältyvästä positiivisesta arvonmuutoksesta on taseeseen merkitty laskennallinen verovelka ja negatiivisesta arvonmuutoksesta laskennallinen verosaaminen. Lisäksi käyvän arvon rahastosta tulokseen siirretystä negatiivisesta arvonmuutoksesta on kirjattu laskennallinen verosaaminen.

Luottoriskin hallinta

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei täytä sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Luottoriskin hallinnan tavoitteena on rajoittaa luotonannosta syntyvän luottoriskin tulos- ja tasevaikutus hyväksyttävälle tasolle. Luottopäätökset perustuvat asiakkaan luottokelpoisuuteen ja maksukykyyn sekä muiden luoton myöntämiskriteereiden, kuten vakuusvaatimusten täyttymiseen. Luottopäätökset tehdään pankin hallituksen vahvistamien päätösvaltuuksien puitteissa ja yhteenliittymässä noudatettavien periaatteiden rajoissa. Pankki myöntää luottoja ja takauksia ensisijaisesti omalla toimialueellaan. Tällä varmistetaan paikallinen, riittävän perusteellinen asiakas-tuntemus.

Luottoriskin seuranta perustuu järjestämättömien saamisten, maksuviivästymien ja lainahoitojoustojen jatkuvaan seurantaan sekä luottosalkun koostumuksen ja laadun muutosten seurantaan. Pankin luottoannon ja vakuuksien toimintaohjeessa määritellään pääperiaatteet ongelma-asiakkaiden ja ongelmaluottojen valvontaan. Ohjeistuksen lähtökohtana on maksuviivien aktiivinen seuranta. Seurannalla toteutetaan varhaisen puuttumisen periaatetta, missä tunnistetaan mahdolliset ongelmat lainanhoitokyvyssä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja voidaan aktiivisella kontaktoinnilla sekä / -perintätoimilla parantaa pankin riskiasemaa. Pankin hallitukselle raportoidaan säännöllisesti asiakasvastausta ja järjestämättömistä saamisista.

Pankin keskeisiä asiakasryhmiä ovat toimialueen henkilöasiakkaat ja pienyritykset. Pankin varainhankinnasta pääosa on myönnetty luottoina pankin asiakkaille. Pankin taseessa olevista luotoista kotitalouksien ja elinkeinonharjoittajien yhteinen osuus on noin 70 % (70 %). Maatalayrittäjien osuus taseessa olevista luotoista on 4 % (5 %) ja muiden 26 % (26 %). Valtaosa, 72 % (70 %), pankin luotoista on myönnetty asuntovakuutta vastaan.

Luottoriskikeskittymien seuranta on tärkeä osa luottoriskin hallintaa. Pankin luottoriskikeskittymät on kuvattu liitetiedossa 1.22. Pankin vastuut on jaoteltu maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) mukaisesti riskiluokkiin 1-8. Riskiluokka 1 kuvaa matalimman riskin saatavia ja riskiluokka 8 korkeimman riskin saatavia. Asiakas ja asiakkaan kaikki sopimukset katsotaan olevan maksukyvyttömiä (riskiluokka 8), mikäli jokin laatimisperiaatteissa esitetty maksukyvyttömyyden kriteeri toteutuu. Maksukyvyttömäksi luokitellut vastuut luokitellaan IFRS9-standardin mukaiseen vaiheeseen 3 odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Vastuut, joiden luottoriski on lisääntynyt merkittävästi, luokitellaan vaiheeseen 2. Muut vastuut on luokiteltu

vaiheeseen 1. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan periaatteet on esitetty tarkemmin tilinpäätöksen laadintaperiaatteissa.

Pankin lainat ja saamiset sekä taseen ulkopuoliset erät korkean riskin riskiluokissa 7 ja 8 ovat yhteensä 5 585 tuhatta euroa. Liitetiedossa 1.21 on esitetty luottoriskille alttiina olevat määrät riskiluokittain ja vaiheittain sekä vaiheeseen kohdistuva tappiota koskevan vähennyserän määrä. Riskiluokkien toimialakohtaiset luottoriskikeskittymät on esitetty liitetiedossa 1.22.

Sitoumusten takaisinmaksun varmistamiseksi vastuilla on pääsääntöisesti turvaavat vakuudet. Vakuudet arvostetaan varovaisesti käypään arvoon ja arvojen kehitystä seurataan säännöllisesti sekä tilastoja että hyvää toimialuetuntemusta hyödyntäen. Vakuudet ovat keskeinen osa pankin luoton laatua parantavia järjestelyjä. Pankin luottojen vakuuksina on pääasiassa kiinteistövakuuksia. Liitetiedossa 1.23 on esitetty luottoriskille alttiina olevat määrät, joihin kohdistuu turvaava vakuus..

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskenta on tärkeä osa luottoriskin hallintaa ja osa jatkuvaa luottoriskien seurantaa. Arvonalentumisten periaatteet ja odotettujen luottotappioiden laskenta on määritelty tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa sovelletaan parametreja, jotka edellyttävät johdon harkintaa. Yhteenliittymän johto määrittää, miten laskennassa huomioidaan tulevaisuuteen liittyvä makrotaloudellinen informaatio, mitä periaatteita merkittävän luottoriskin kasvun arvioinnissa sovelletaan, miten arvioidaan tappion määrä maksukyvyttömyydessä sekä millaisia luottovasta-arvokertoimia sovelletaan luottokortteihin. Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskennassa käytettävää tulevaisuuteen kohdistuvaa makrotaloudellista informaatiota on päivitetty ennustetun BKT:n kehityksen kautta.

Lainoihin ja saamisiin sekä taseen ulkopuolisiin eriin kohdistuvien arvonalentumisten määrät ja tilikauden aikana tapahtuneet muutokset on esitetty liitteessä 1.01. Suurin muutos odotettavissa oleviin luottotappioihin saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä muodostuu uusien luottojen myöntämisestä johtuvasta.

Saamistodistuksiin kohdistuvat arvonalentumiset ja tilikauden aikana tapahtuneet muutokset on esitetty Suurin muutos odotettavissa oleviin luottotappioihin saamistodistuksista aiheutuu lopullisina luottotappioina kirjaamisesta johtuvasta vähennyksestä.

Eräntyneet saamiset, järjestämättömät saamiset sekä lainanhoitojoustot on esitetty liitetiedossa 1.01. Järjestämättömät saamiset sisältää vaiheeseen 3 merkityt luotot.

LIITETIEDOT

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1.01 Lainat ja saamiset
Saamiset luottolaitoksilta

	2023	2022
Vaadittaessa maksettavat	4 217 105,12	15 600 527,62
Keskusrahalaitekselta	4 217 105,12	15 600 527,62
Muut	36 071 938,15	27 025 730,83
Keskusrahalaitekselta	36 071 938,15	27 025 730,83
Yhteensä	40 289 043,27	42 626 258,45

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

	2023	2022
Yritykset ja asuntoyhteisöt	27 450 116,44	30 347 483,43
Kotitaloudet	131 025 219,94	129 778 834,43
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	343 644,10	468 842,80
Ulkomaat	357 243,28	374 638,50
Yhteensä	169 176 223,76	160 969 799,16

Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL), Lainat ja saamiset sekä taseen ulkopuoliset

	2023				2022
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä	Yhteensä
Tase 1.1.2023	208 231,73	105 564,78	295 892,22	609 688,73	499 411,47
Siirrot vaiheeseen 1	3 295,17	-41 717,10	-19 050,14	-57 472,07	-64 600,93
Siirrot vaiheeseen 2	-6 528,38	63 930,27		57 401,89	28 715,77
Siirrot vaiheeseen 3	-2 286,14	-2 005,55	214 014,97	209 723,28	111 677,28
Uudet saamiset	42 250,74	16 641,62	22 220,55	81 112,91	142 797,94
Lyhennykset ja erääntyneet saamiset	-78 210,68	-7 652,54	-107 065,00	-192 928,22	-100 356,50
Toteutuneiden luottotappioiden vaikutus			-23 567,97	-23 567,97	-5 573,41
Luottoriskin muutoksen vaikutus	-32 220,17	5 682,98	70 998,08	44 460,89	-5 863,16
Laskentamallin muutosten vaikutus	1 241,19	-51,53	33 455,41	34 645,07	3 489,95
Tase 31.12.2023	135 773,46	140 392,93	486 898,12	763 064,52	609 698,41

	2023	2022
Järjestämättömät saamiset, yhteensä	5 168 169,00	4 038 728,00
joista yli 90 päivää erääntyneet saamiset	1 141 899,00	1 220 144,00
joista todennäköisesti maksamatta jäävät, jotka erääntymättömiä tai alle 90 päivää erääntyneitä	4 026 260,00	2 818 584,00
Lainanhoitajoustolliset saamiset, yhteensä	4 978 212,00	3 937 379,00

Sopimuksen mukainen jäljellä oleva määrä rahoitusvaroista, jotka on raportointikaudella kirjattu pois lopullisena luottotappiona ja joihin edelleen kohdistetaan perintätoimenpiteitä

78 714,15	55 156,54
78 714,15	91 033,36

1.02 Saamistodistukset

	2023	Joista		Muut
	Yhteensä	keskuspankki- rahoitukseen oikeuttavia saamistodistuksia	Josta valtion velkasitoumuksia	
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	488 925,00	488 925,00		488 925,00
Julkisesti noteeratut	488 925,00	488 925,00		488 925,00
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	11 776 635,64	11 776 635,64		11 776 635,64
Julkisesti noteeratut	11 776 635,64	11 776 635,64		11 776 635,64
Yhteensä	12 265 560,64	12 265 560,64		12 265 560,64
- joista saamiset, joilla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla veloilla	146 865,00			

	2022	Joista		Muut
	Yhteensä	keskuspankki- rahoitukseen oikeuttavia saamistodistuksia	Josta valtion velkasitoumuksia	
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	967 310,00	469 275,00		469 275,00
Julkisesti noteeratut	967 310,00	469 275,00		469 275,00
Yhteensä	967 310,00	469 275,00		469 275,00

Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL), Saamistodistukset

	2023			2022
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Tase 1.1.2023	239,40			239,40
Uudet saamistodistukset	5 323,86	1 865,95		7 189,81
Erääntyneet saamistodistukset	-239,40			-239,40
Luottoriskin muutoksen vaikutus				
Tase 31.12.2023	5 323,86	1 865,95		7 189,81
				728,54

1.03 Osakkeet ja osuudet

	2023	2022
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	3 025 420,68	16 649 978,72
Julkisesti noteeratut	2 920 054,99	16 544 613,03
Muut	105 365,69	105 365,69
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	2 683 341,08	2 726 329,49
Muut	2 683 341,08	2 726 329,49
Osakkeet ja osuudet yhteensä	5 708 761,76	19 376 308,21
- joista luottolaitoksissa	2 863,68	3 100,80
- joista muissa yrityksissä	5 705 898,08	19 373 207,41
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä		
Muissa yrityksissä	2 723,32	32 627,13
Yhteensä	2 723,32	32 627,13

1.04 Rahoitusvarojen ryhmät**Rahoitusvarojen luokittelu IFRS 9:n mukaisesti 31.12.2023**

	2023	2022
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat		
Käteiset varat	272 543,93	251 168,86
Saamistodistukset	11 769 962,27	
Saamiset luottolaitoksilta	40 289 043,27	42 626 258,45
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	159 176 223,76	160 969 799,16
Yhteensä	211 507 773,23	203 847 226,47
-Joista tappioita koskeva vähennys erä JHM, yhteensä	764 168,79	604 665,20
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Osakkeet ja osuudet	3 025 420,68	16 649 978,72
Yhteensä	3 025 420,68	16 649 978,72
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat (velkainstrumentit)		
Saamistodistukset	488 925,00	967 310,00
Yhteensä	488 925,00	967 310,00
-Joista tappioita koskeva vähennys erä (f)	516,44	735,78
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat (oman pääoman ehtoiset instrumentit)		
Osakkeet ja osuudet	2 683 341,08	2 726 329,49
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	2 723,32	32 627,13
Yhteensä	2 686 064,40	2 758 956,62
Rahoitusvarat yhteensä	217 708 183,31	224 223 471,81

f) ECL kirjataan käyvän arvon rahastoon

1.05 Aineettomat hyödykkeet

	2023	2022
IT-kulut	15 398,71	21 585,82
Muut aineettomat hyödykkeet	1 049 371,47	620 558,17
Yhteensä	1 064 770,18	642 143,99

Aineettomat hyödykkeet

	2023	2022
Hankintameno 1.1.	1 749 224,50	1 334 918,87
+ tilikauden lisäykset	544 586,27	414 305,63
Hankintameno 31.12.	2 293 810,77	1 749 224,50
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-1 107 080,51	-984 613,19
- tilikauden poistot	-121 960,08	-122 467,32
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-1 229 040,59	-1 107 080,51
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 064 770,18	642 143,99
Kirjanpitoarvo 1.1.	642 143,99	350 305,68

1.06 Aineelliset hyödykkeet

	2023	2022
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Maa- ja vesialueet		
Omassa käytössä	582,00	
Sijoituskäytössä	181 730,13	98 262,43
Yhteensä	182 312,13	98 262,43
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		
Omassa käytössä	1 157 112,30	
Sijoituskäytössä	10 901 418,66	10 618 108,44
Yhteensä	12 058 530,96	10 618 108,44
Muut aineelliset hyödykkeet	9 728,34	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	12 250 571,43	10 716 370,87

	2022	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Maa- ja vesialueet		
Omassa käytössä	582,00	
Sijoituskäytössä	181 730,13	181 730,13
Yhteensä	182 312,13	181 730,13

Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		
Omassa käytössä	1 157 112,30	
Sijoituskäytössä	11 273 104,53	10 946 120,31
Yhteensä	12 430 216,83	10 946 120,31

Muut aineelliset hyödykkeet 9 461,34

Aineelliset hyödykkeet yhteensä 12 621 990,30 11 127 850,44

Aineelliset hyödykkeet

	2023			
	Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	11 271 729,96	609 873,45	968 441,34	12 850 044,75
+ tilikauden lisäykset			3 798,12	3 798,12
Hankintameno 31.12.	11 271 729,96	609 873,45	972 239,46	12 853 842,87
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-197 000,00	-35 454,87	-958 980,00	-1 191 434,87
- tilikauden poistot			-3 531,12	-3 531,12
- tilikauden arvonalentumiset	-371 685,87			-371 685,87
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-568 685,87	-35 454,87	-962 511,12	-1 566 651,86
Kertyneet arvonorotukset 1.1.	380 104,70	583 275,72		963 380,42
Kertyneet arvonorotukset 31.12.	380 104,70	583 275,72		963 380,42
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 083 148,79	1 157 694,30	9 728,34	12 250 571,43
Kirjanpitoarvo 1.1.	11 454 834,66	1 157 694,30	9 461,34	12 621 990,30

Aineelliset hyödykkeet

	2022			
	Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	11 192 595,83	662 007,58	992 347,51	12 846 950,92
+ tilikauden lisäykset		27 000,00	3 743,83	30 743,83
- tilikauden vähennykset			-27 650,00	-27 650,00
+/- siirrot erien välillä	79 134,13	-79 134,13		
Hankintameno 31.12.	11 271 729,96	609 873,45	968 441,34	12 850 044,75
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-170 000,00	-35 454,87	-981 136,65	-1 186 591,52
+/- vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot			27 650,00	27 650,00
- tilikauden poistot			-5 493,35	-5 493,35
- tilikauden arvonalentumiset	-27 000,00			-27 000,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-197 000,00	-35 454,87	-958 980,00	-1 191 434,87
Kertyneet arvonorotukset 1.1.	380 104,70	583 275,72		963 380,42
Kertyneet arvonorotukset 31.12.	380 104,70	583 275,72		963 380,42
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 454 834,66	1 157 694,30	9 461,34	12 621 990,30
Kirjanpitoarvo 1.1.	11 402 700,53	1 209 828,43	11 210,86	12 623 739,82

1.07 Muut varat

	2023	2022
Maksujenvälityssaamiset	4 863,88	2 943,30
Arvopapereiden myyntisaamiset	2 531 412,77	
Yhteensä	2 536 276,65	2 943,30

1.08 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	2023	2022
Korot	982 474,31	370 537,07
Muut	163 208,74	166 225,16
Yhteensä	1 145 683,05	536 762,23

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

1.09 Rahoitusvelkojen ryhmät

	2023	2022
Jaksotettuun hankintamenuun kirjattavat	200 304 725,40	206 631 014,97
Velat luottolaitoksille	31 912 020,05	30 356 871,05
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	168 392 705,35	176 274 143,92
Yhteensä	200 304 725,40	206 631 014,97

1.10 Velat luottolaitoksille

	2023	2022
Luottolaitoksille	31 912 020,05	30 356 871,05
Vaadittaessa maksettavat	106 573,05	6 573,05
Muut	31 805 447,00	30 350 298,00
Yhteensä	31 912 020,05	30 356 871,05

1.11 Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

	2023	2022
Talletukset	168 392 705,35	176 274 143,92
Vaadittaessa maksettavat	149 414 118,13	163 908 367,16
Muut	18 978 587,22	12 365 776,76
Yhteensä	168 392 705,35	176 274 143,92

1.12 Muut velat

	2023	2022
Maksujenvälitysvelat	493 386,89	340 015,27
Varaukset	35 569,10	35 023,53
Muut	90 003,20	74 855,77
Yhteensä	618 959,19	449 894,57

1.13 Varaukset

	2023	2022
Pakolliset varaukset	35 569,10	35 023,53
Muut varaukset	3 388 304,64	2 390 729,21
Yhteensä	3 423 873,74	2 425 752,74

Erittely pakollisiin varauksiin merkityistä eristä

	Kirjanpitoarvo tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa
Eläkevaraukset	30 000,00	0,00	0,00	30 000,00
Odotettavissa olevat luottotappiot	5 023,53	-	-	5 569,10
Yhteensä	35 023,53	0,00	0,00	35 569,10

1.14 Siirtovelat ja saadut ennakot

	2023	2022
Korot	353 185,70	124 764,90
Muut	604 661,88	436 807,37
Yhteensä	957 847,58	561 572,27

1.15 Laskennalliset verovelat ja -saamiset

	2023	2022
Muista väliaikaisista eroista lasketut verosaamiset	12 277,71	14 312,65
Käyvän arvon rahastosta johtuva laskennallisten verosaamisten määrä	2 982,43	8 431,99
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	15 260,14	22 744,64

Muista väliaikaisista eroista lasketut verovelat	103,29	147,16
Käyvän arvon rahastosta johtuva laskennallisten verovelkojen määrä	602,62	
Laskennalliset verovelat yhteensä	705,91	147,16

Laskennalliset verovelat ja -saamiset on kirjattu käyvän arvon rahastoon kirjatusta rahavirtaa suojaavien johdannaisten ja käypään arvoon laajan tuloksen eriin kirjattavien saamistodistusten ja oman pääoman ehtoisten arvopapereiden käyvän arvon muutoksista ja odotetuista luottotappioista.

Muilta osin laskennallisia verovelkoja ja -saamisia on kirjattu pankin taseeseen muista väliaikaisista eroista.

1.16 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma**Rahoitusvarat**

	2023	3 - 12 kk	1-5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	alle 3 kk				
Saamiset luottolaitoksilta	-6 673,37	488 925,00	8 275 645,24	3 500 990,40	12 258 887,27
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	5 769 649,27		28 310 298,00	6 209 096,00	40 289 043,27
Yhteensä	6 490 687,27	9 079 924,41	42 171 559,86	101 434 052,22	159 176 223,76

Rahoitusvarat

	2022	3 - 12 kk	1-5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	alle 3 kk				
Saamiset luottolaitoksilta	17 262 013,45		469 275,00		469 275,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	6 252 753,95	9 509 205,28	25 364 245,00	6 209 096,00	42 626 258,45
Saamistodistukset		498 035,00	52 790 479,77	92 417 360,16	160 969 799,16
Yhteensä	23 514 767,40	10 007 240,28	78 623 999,77	92 417 360,16	204 563 367,61

Rahoitusvelat

	2023	3 - 12 kk	1-5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	alle 3 kk				
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	106 573,05		28 310 298,00	3 495 149,00	31 912 020,05
Yhteensä	155 744 545,64	12 054 168,45	593 991,26	3 495 149,00	168 392 705,35

Rahoitusvelat

	2022	3 - 12 kk	1-5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	alle 3 kk				
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 206 573,05		26 150 298,00		30 356 871,05
Yhteensä	167 847 006,81	7 611 883,66	815 253,45		176 274 143,92

Vaadittaessa maksettavat saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
Muut kuin määräaikaisten talletukset sekä luotolliset tilit on ilmoitettu luokassa alle 3 kk.

1.17 Varojen ja velkojen erittely kotimaan ja ulkomaan rahan määräisiin

Varat	2023		2022	
	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	12 258 887,27		469 275,00	
Saamiset luottolaitoksilta	40 289 043,27		42 626 258,45	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	159 176 223,76		160 969 799,16	
Saamistodistukset			498 035,00	
Muu omaisuus	22 996 590,46		33 486 688,66	
Yhteensä	234 720 744,76		238 050 056,27	

Velat	2023		2022	
	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	31 912 020,05		30 356 871,05	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	168 392 705,35		176 274 143,92	
Muut velat	619 665,10		450 041,73	
Siirtovelat ja saadut ennakot	957 847,58		561 572,27	
Yhteensä	201 882 238,08		207 642 628,97	

1.18 Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käyvän arvon hierarkia

Rahoitusvarat	2023		2022	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Käteiset varat	272 543,93	272 543,93	251 168,86	251 168,86
Saamiset luottolaitoksilta	40 289 043,27	40 289 043,27	42 626 258,45	42 626 258,45
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	159 176 223,76	159 176 223,76	160 969 799,16	160 969 799,16
Saamistodistukset	12 258 887,27	12 445 830,00	967 310,00	967 310,00
Julkisesti noteeratut	12 258 887,27	12 445 830,00	967 310,00	967 310,00
Osakkeet ja osuudet	5 708 761,76	5 708 761,76	19 376 308,21	19 376 308,21
Julkisesti noteeratut	2 920 054,99	2 920 054,99	16 544 613,03	16 544 613,03
Muut	2 788 706,77	2 788 706,77	2 831 695,18	2 831 695,18
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	2 723,32	2 723,32	32 627,13	32 627,13
Yhteensä	217 708 183,31	217 895 126,04	224 223 471,81	224 223 471,81

Rahoitusvelat	2023		2022	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	31 912 020,05	31 912 020,05	30 356 871,05	30 356 871,05
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	168 392 705,35	168 392 705,35	176 274 143,92	176 274 143,92
Yhteensä	200 304 725,40	200 304 725,40	206 631 014,97	206 631 014,97

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit

Rahoitusvarat	2023			Yhteensä
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Saamistodistukset	488 925,00			488 925,00
Osakkeet ja osuudet	2 920 054,99		2 788 706,77	5 708 761,76
Yhteensä	3 408 979,99		2 788 706,77	6 197 686,76

Rahoitusvarat	2022			Yhteensä
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Saamistodistukset	967 310,00			967 310,00
Osakkeet ja osuudet	16 544 613,04		2 831 695,18	19 376 308,22
Yhteensä	17 511 923,04		2 831 695,18	20 343 618,22

Käypä arvo ja suoraan tuloslaskelmaan merkityt arvomuutokset sekä käyvän arvon rahastoon merkityt muutokset kustakin käypään arvoon merkittyjen rahoitusvälineiden ryhmästä

	2023			
	Käypä arvo Varat	Käypä arvo Velat	Arvonmuutos Tuloslaskelma	Arvonmuutos Käyvän arvon rahasto 31.12.
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	3 172 266,08			-11 899,04
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat	3 025 420,68		45 110,03	
Yhteensä	6 197 686,76		45 110,03	-11 899,04

	2022			
	Käypä arvo Varat	Käypä arvo Velat	Arvonmuutos Tuloslaskelma	Arvonmuutos Käyvän arvon rahasto 31.12.
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	3 693 639,49		18 701,69	-42 159,96
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat	16 649 978,72		-1 800 241,92	
Yhteensä	20 343 618,21		-1 781 540,23	-42 159,96

1.19 Oman pääoman lisäykset ja vähennykset sekä siirrot erien välillä tilikauden aikana

Jos on tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutoksia tai virheiden oikaisuja, ne on esitettävä erikseen ja selostettava näiden perusteella.

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tilikauden lopussa
Osuu pääoma	20 590,00	510,00	-870,00	20 230,00
Arvonkorotusrahas	304 633,40			304 633,40
Muut sidotut rahastot	2 610 110,06	30 954,64	-6 921,37	2 634 143,33
Vararahasto	2 643 249,41			2 643 249,41
Käyvän arvon rahasto	-33 139,35	30 954,64	-6 921,37	-9 106,08
Käypään arvoon arvostamisesta	-33 139,35	30 954,64	-6 921,37	-9 106,08
Vapaat rahastot	25 476 569,16	146 737,31		25 623 306,47
Muut rahastot	25 476 569,16	146 737,31		25 623 306,47
Edellisten tilikausien voitto	-541 941,84	146 737,31	-146 737,31	-541 941,84
Tilikauden voitto	146 737,31	2 122 219,77	-859 126,40	1 409 830,68
Oma pääoma yhteensä	28 016 698,09	2 447 159,03	-1 013 665,08	29 450 202,04
Vapaaseen omaan pääomaan sisältyvät jakokelvottomat erät	262 251,84	541 630,25	-12 591,78	791 290,31

Käyvän arvon rahaston muutokset tilikauden aikana

	2023		
	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet Rahavirran suojauksesta	Yhteensä
Käyvän arvon rahaston saldo 1.1.2023 (brutto)	-42 159,96		-42 159,96
Odotetut luottotappiot	735,78		735,78
Laskennallinen verosaaminen (+)/verovelka (-)	8 284,84		8 284,84
Käyvän arvon rahasto 1.1.2023	-33 139,34		-33 139,34
Käyvän arvon lisäykset	27 941,52	3 013,12	30 954,64
Käyvän arvon vähennykset	-693,72		-693,72
Odotettavissa olevat luottotappiot	-219,34		-219,34
Käyvän arvon rahaston muutokset 2023, yhteensä	27 028,46	3 013,12	30 041,58
Käyvän arvon rahaston saldo 31.12.2023 (brutto)	-14 395,72	3 013,12	-11 382,60
Laskennallinen verosaaminen (+)/verovelka (-)	2 879,14	-602,62	2 276,52
Käyvän arvon rahasto 31.12.2023	-11 516,58	2 410,50	-9 106,08

Käyvän arvon rahaston muutokset tilikauden aikana

	2022		
	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet Rahavirran suojauksesta	Yhteensä
Käyvän arvon rahaston saldo 1.1.2022 (brutto)	50 234,75		50 234,75
Odotetut luottotappiot	2 280,86		2 280,86
Laskennallinen verosaaminen (+)/verovelka (-)	-10 503,12		-10 503,12
Käyvän arvon rahasto 1.1.2022	42 012,49		42 012,49
Käyvän arvon lisäykset	23 425,27		23 425,27
Käyvän arvon vähennykset	-97 118,29		-97 118,29
Käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan siirretyt	-18 701,69		-18 701,69
Odotettavissa olevat luottotappiot	-1 545,08		-1 545,08
Käyvän arvon rahaston muutokset 2022, yhteensä	-93 939,79		-93 939,79
Käyvän arvon rahaston saldo 31.12.2022 (brutto)	-41 424,18		-41 424,18
Laskennallinen verosaaminen (+)/verovelka (-)	8 284,84		8 284,84
Käyvän arvon rahasto 31.12.2022	-33 139,34		-33 139,34

LUOTTORISKIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT**1.20 Odotettavissa olevat luottotappiot**

	2023				
Tase-erä	Jaksotettuun hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon muiden laajaan tuloksen erien kautta	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Käteiset varat	272 543,93				272 543,93
Saamiset luottolaitoksilta	40 289 043,27				40 289 043,27
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	159 933 719,18			-757 495,42	159 176 223,76
Saamistodistukset*	11 776 635,64		488 925,00	-6 673,37	12 258 887,27
Osakkeet ja osuudet		3 025 420,68	2 683 341,08		5 708 761,76
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä			2 723,32		2 723,32
Rahoitusvarat yhteensä	212 271 942,02	3 025 420,68	3 174 989,40	-764 168,79	217 708 183,31
Taseen ulkopuoliset erät	5 714 570,87			-5 569,10	5 709 001,77
Yhteensä	217 986 512,89	3 025 420,68	3 174 989,40	-769 737,89	223 417 185,08

* Käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta kirjattavista saamistodistuksista on kirjattu käyvän arvon rahastoon odotettavissa olevia luottotappioita 516,44 euroa

	2022				
Tase-erä	Jaksotettuun hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon muiden laajaan tuloksen erien kautta	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Käteiset varat	251 168,86				251 168,86
Saamiset luottolaitoksilta	42 626 258,45				42 626 258,45
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	161 574 464,36			-604 665,20	160 969 799,16
Saamistodistukset*			967 310,00		967 310,00
Osakkeet ja osuudet		16 649 978,72	2 726 329,49		19 376 308,21
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä			32 627,13		32 627,13
Rahoitusvarat yhteensä	204 451 891,67	16 649 978,72	3 726 266,62	-604 665,20	224 223 471,81
Taseen ulkopuoliset erät	7 498 344,25			-5 023,53	7 493 320,72
Yhteensä	211 950 235,92	16 649 978,72	3 726 266,62	-609 688,73	231 716 792,53

* Käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta kirjattavista saamistodistuksista on kirjattu käyvän arvon rahastoon odotettavissa olevia luottotappioita 735,78 euroa

1.21 Rahoitusvarojen jakauma riskiluokittain

Lainat ja saamiset sekä taseen ulkopuoliset erät	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	31.12.2023	31.12.2022
Riskiluokka 1	42 370 013,94	110 481,28		42 480 495,22	32 765 712,42
Riskiluokka 2	65 557 442,99	19 250,34		65 576 693,33	65 981 233,94
Riskiluokka 3	29 866 982,75	53 008,18		29 919 990,93	33 466 441,24
Riskiluokka 4	31 416 286,57	101 401,81		31 517 688,38	31 510 245,40
Riskiluokka 5	16 700 336,83	1 433 167,46		18 133 504,29	14 810 754,36
Riskiluokka 6	2 906 401,79	4 104 518,61		7 010 920,40	11 906 706,40
Riskiluokka 7		2 613 963,86		2 613 963,86	2 053 643,08
Riskiluokka 8			2 971 383,25	2 971 383,25	2 149 879,28
Pääomaerät riskiluokittain, yhteensä	188 817 464,87	8 435 791,64	2 971 383,25	200 224 639,66	194 644 616,12
Tappiota koskeva vähennysära (loss allowance)	135 773,46	140 392,93	486 898,13	763 064,52	609 688,73
Yhteensä	188 681 691,41	8 295 398,61	2 484 485,12	199 461 575,14	194 034 927,39
Saamistodistukset					
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	31.12.2023	31.12.2022
Riskiluokka 1	12 000 000,00			12 000 000,00	500 000,00
Riskiluokka 2		500 000,00		500 000,00	500 000,00
Riskiluokka 3		500 000,00		500 000,00	500 000,00
Pääomaerät riskiluokittain, yhteensä	12 000 000,00	1 000 000,00		13 000 000,00	1 000 000,00
Tappiota koskeva vähennysära (loss allowance)	5 323,86	1 865,95		7 189,81	735,78
Yhteensä	11 994 676,14	998 134,05		12 992 810,19	999 264,22

1.22 Luottoriskikeskittymät

Tasearvo 31.12.2023	Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	Lainat ja saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä	Vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset	Annetut lainalupaukset ja takaukset
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2023	34 519 394,00	159 883 094,79	13 000 000,00	5 822 150,87
Luottoriskikertymä toimialoittain, Riskiluokka 1				
Yritykset		218,35		588 685,67
Maatalous		0,00		
Kiinteistöala		218,35		94 685,67
Rakentaminen				300 000,00
Tukku- ja vähittäiskauppa				64 000,00
Teollisuus				100 000,00
Muut				30 000,00
Julksiyhteisöt			12 000 000,00	
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt				55 000,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	34 519 394,00			
Kotitaloudet		5 372 952,26		1 944 244,94
Yhteensä 31.12.2023	34 519 394,00	5 373 170,61	12 000 000,00	2 587 930,61
Luottoriskikertymä toimialoittain, riskiluokka 2				
Yritykset		472 789,21	500 000,00	
Kiinteistöala		2 789,21	500 000,00	
Rakentaminen		470 000,00		
Kotitaloudet		64 240 537,04		863 367,08
Yhteensä 31.12.2023		64 713 326,25	500 000,00	863 367,08
Luottoriskikertymä toimialoittain, riskiluokka 3				
Yritykset		16 726 847,22	500 000,00	551 874,81
Maatalous		200 901,07		
Kiinteistöala		13 157 151,81		309 995,63
Rakentaminen		392 789,15		6 841,89
Tukku- ja vähittäiskauppa		284 548,70		15 000,00
Teollisuus		166 659,05	500 000,00	32 252,95
Kuljetus ja varastointi		577 887,91		59 080,00
Muut		1 946 909,53		128 704,34
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		172 028,00		
Kotitaloudet		11 741 761,53		727 479,37
Yhteensä 31.12.2023		28 640 636,75	500 000,00	1 279 354,18
Luottoriskikertymä toimialoittain, riskiluokka 4				
Yritykset		3 636 928,35		36 548,87
Maatalous		9 829,12		170,88
Kiinteistöala		856 327,02		
Rakentaminen		884 417,11		
Tukku- ja vähittäiskauppa		87 641,30		20 380,41
Muut		1 798 713,80		15 997,58
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		25 096,51		
Kotitaloudet		27 504 561,45		314 553,20
Yhteensä 31.12.2023		31 166 586,31		351 102,07
Luottoriskikertymä toimialoittain, riskiluokka 5				
Yritykset		3 171 403,81		3 284,57
Kiinteistöala		2 645 309,59		
Rakentaminen		135 500,00		
Tukku- ja vähittäiskauppa		137 175,14		
Teollisuus		70 624,23		3 284,57
Kuljetus ja varastointi		27 359,93		
Muut		155 434,92		
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		147 014,45		
Kotitaloudet		14 122 230,89		689 570,57
Yhteensä 31.12.2023		17 440 649,15		692 855,14

Luottoriskikertymä toimialoittain, riskiluokka 6

Yritykset	2 625 679,55	
Maatalous	58 802,36	
Kiinteistöala	2 434 846,37	
Rakentaminen	42 030,82	
Tukku- ja vähittäiskauppa	90 000,00	
Kotitaloudet	4 351 327,78	33 913,07
Yhteensä 31.12.2023	6 977 007,33	33 913,07

Luottoriskikertymä toimialoittain, riskiluokka 7

Yritykset	780 740,86	
Kiinteistöala	711 564,39	
Rakentaminen	69 176,47	
Kotitaloudet	1 830 285,67	2 937,33
Yhteensä 31.12.2023	2 611 026,53	2 937,33

Luottoriskikertymä toimialoittain, riskiluokka 8

Yritykset	248 758,48	
Rakentaminen	167 805,72	
Kuljetus ja varastointi	42 390,72	
Muut	38 562,04	
Kotitaloudet	2 711 933,38	10 691,39
Yhteensä 31.12.2023	2 960 691,86	10 691,39

	Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	Lainat ja saamiset yleisöitä ja julkisyhteisöiltä	Vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset	Annetut lainalupaukset ja takaukset
Tasearvo 31.12.2022	25 364 245,00	161 537 496,73	1 000 000,00	7 742 874,39
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2022				
Luottoriskikertymä toimialoittain, Riskiluokka 1				
Yritykset		1 950,60	500 000,00	427 500,00
Kiinteistöala		1 444,01		51 500,00
Tukku- ja vähittäiskauppa		506,59		64 000,00
Teollisuus			500 000,00	100 000,00
Kuljetus ja varastointi				87 000,00
Muut				125 000,00
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt				15 000,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	25 364 245,00			
Kotitaloudet		5 664 140,85		1 292 875,97
Yhteensä 31.12.2022	25 364 245,00	5 666 091,45	500 000,00	1 735 375,97
Luottoriskikertymä toimialoittain, riskiluokka 2				
Yritykset		85 000,00	500 000,00	
Kiinteistöala			500 000,00	
Rakentaminen		85 000,00		
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		6 599,20		
Kotitaloudet		64 929 428,91		960 205,83
Yhteensä 31.12.2022		65 021 028,11	500 000,00	960 205,83
Luottoriskikertymä toimialoittain, riskiluokka 3				
Yritykset		14 752 384,95		2 889 820,43
Maatalous		235 991,82		1 030,93
Kiinteistöala		10 855 341,33		2 773 914,87
Rakentaminen		727 487,91		1 318,13
Tukku- ja vähittäiskauppa		198 546,06		27 018,04
Teollisuus		286 627,91		6 845,21
Kuljetus ja varastointi		522 823,33		54 080,00
Muut		1 925 566,59		25 613,25
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		277 561,08		474 804,72
Kotitaloudet		14 342 384,73		729 485,33
Yhteensä 31.12.2022		29 372 330,76		4 094 110,48
Luottoriskikertymä toimialoittain, riskiluokka 4				
Yritykset		4 615 217,84		209 824,97
Kiinteistöala		2 959 363,93		4 632,38
Rakentaminen		131 495,42		
Tukku- ja vähittäiskauppa		728 164,45		186 192,59
Teollisuus		23 470,00		
Kuljetus ja varastointi		160 037,38		19 000,00
Muut		612 686,66		
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		185 336,15		
Kotitaloudet		26 251 852,81		248 013,63
Yhteensä 31.12.2022		31 052 406,80		457 838,60
Luottoriskikertymä toimialoittain, riskiluokka 5				
Yritykset		2 799 862,27		282 607,10
Kiinteistöala		1 995 033,23		
Rakentaminen		292 325,64		8 000,00
Tukku- ja vähittäiskauppa		166 368,13		70 200,00
Teollisuus		258 868,01		200 493,86
Kuljetus ja varastointi		29 000,11		
Muut		58 267,15		3 913,24
Kotitaloudet		11 605 047,32		123 237,67
Yhteensä 31.12.2022		14 404 909,59		405 844,77

Luottoriskikertymä toimialoitain, riskiluokka 6

Yritykset	7 187 781,94	326,99
Maatalous	65 017,63	
Kiinteistöala	6 541 195,55	326,99
Rakentaminen	72 009,37	
Teollisuus	17 460,83	
Kuljetus ja varastointi	37 733,26	
Muut	454 365,30	
Kotitaloudet	4 659 994,31	58 603,16
Yhteensä 31.12.2022	11 847 776,25	58 930,15

Luottoriskikertymä toimialoitain, riskiluokka 7

Yritykset	582 488,38	
Kiinteistöala	582 488,38	
Kotitaloudet	1 461 929,58	9 225,12
Yhteensä 31.12.2022	2 044 417,96	9 225,12

Luottoriskikertymä toimialoitain, riskiluokka 8

Yritykset	538 290,33	12 450,14
Kiinteistöala	167 359,73	
Rakentaminen	235 971,54	
Tuokku- ja vähittäiskauppa	9 546,41	12 450,14
Kuljetus ja varastointi	36 657,36	
Muut	88 755,29	
Kotitaloudet	1 590 245,48	8 893,33
Yhteensä 31.12.2022	2 128 535,81	21 343,47

1.23 Vakuuksien ja muiden luoton laatua parantavien järjestelyjen vaikutus

	Luottoriskille alttiina oleva määrä, johon kohdistuu vakuus	
	2023	2022 Kuvaus hallussa olevasta vakuudesta
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	159 881 700,89	161 528 407,35
Asuntoluotot	111 540 025,82	106 798 384,20 Pääosin asuinkiinteistövakuuksia
Yritysluotot	15 323 177,24	20 681 419,44 Pääosin kiinteistövakuuksia
Kulutusluotot	15 522 440,88	16 381 052,68 Pääosin asuinkiinteistövakuuksia
Muut	17 496 056,95	17 667 551,03 Pääosin kiinteistövakuuksia

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT**2.01 Korkotuotot ja -kulut**

	2023	2022
Korkotuotot		
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavista saamistodistuksista	268 224,24	7 508,19
Saamisista luottolaitoksilta	1 077 558,58	153 809,56
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	5 804 957,68	3 104 864,24
Saamistodistuksista	4 289,74	26 472,91
Muut korkotuotot	143 190,63	68 545,38
Yhteensä	7 298 220,87	3 361 200,28
Korkotuotot vaiheeseen 3 kirjatusta rahoitusvaroista	251 301,17	75 459,70
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	-1 152 195,82	-131 990,86
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	-256 616,68	-39 843,78
Negatiiviset korkotuotot rahoitusvaroista		-58 731,57
Muut korkokulut	195,10	181,23
Yhteensä	-1 408 617,40	-230 384,98

2.02 Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista

	2023	2022
Käypään arvoon tuloksen kautta kirjatusta sijoituksista saadut osinkotuotot	226 408,94	242 977,93
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjatusta sijoituksista	11 967,00	
joista tilikauden lopussa hallussa oleviin sijoituksiin liittyvät osingot	11 967,00	
Yhteensä	238 375,94	242 977,93

2.03 Palkkiotuotot ja -kulut

	2023	2022
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	269 641,69	209 558,82
Ottolainauksesta	4 453,72	5 133,45
Maksuliikenteestä	1 029 005,38	915 669,42
Omaisuuksienhoidosta	52 982,40	53 535,75
Välitetyistä toiminnasta	130 248,04	119 677,46
Takausten myöntämisestä	14 516,37	9 620,14
Muut palkkiotuotot	32 593,55	33 130,94
Yhteensä	1 533 441,15	1 346 325,98
Palkkiokulut		
Maksut toimitusmaksut	-34 339,98	-32 963,39
Muut	-271 486,49	-307 919,98
Yhteensä	-305 826,47	-340 883,37

2.04 Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattujen rahoitusvälineiden nettotuotot

	2023	Käyvän arvon muutokset(netto)	Yhteensä
	Myyntivoitot ja -tappiot(netto)		
Osakkeista ja osuuksista	-165 805,98	45 110,03	-120 695,95
Yhteensä	-165 805,98	45 110,03	-120 695,95
Tuloslaskelmaerä yhteensä	-165 805,98	45 110,03	-120 695,95

	2022	Käyvän arvon muutokset(netto)	Yhteensä
	Myyntivoitot ja -tappiot(netto)		
Osakkeista ja osuuksista	21 978,54	-1 800 241,92	-1 778 263,38
Yhteensä	21 978,54	-1 800 241,92	-1 778 263,38
Tuloslaskelmaerä yhteensä	21 978,54	-1 800 241,92	-1 778 263,38

2.05 Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

	2023	Siirrot käyvän arvon rahastosta	Yhteensä
	Myyntivoitot ja -tappiot(netto)		
Saamistodistuksista	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00

	2022	Siirrot käyvän arvon rahastosta	Yhteensä
	Myyntivoitot ja -tappiot(netto)		
Saamistodistuksista	-6 512,50	18 701,69	12 189,19
Yhteensä	-6 512,50	18 701,69	12 189,19

2.06 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

	2023	2022
Vuokra- ja osinkotuotot	639 561,13	619 612,47
Vuokratkulut	-1 860,00	-2 700,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 924,04	-6 495,54
Arvon alentumistappiot	-371 685,87	-27 000,00
Muut kulut	-520 490,03	-508 309,34
Yhteensä	-275 398,81	75 107,59

2.07 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

	2023	2022
Liiketoiminnan muut tuotot		
Muut tuotot	187 033,29	213 918,99
Yhteensä	187 033,29	213 918,99

	2023	2022
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokratkulut	-76 528,54	-67 065,28
Kulut omassa käytössä olevasta kiinteistöomaisuudesta	-157 800,89	-152 636,74
Vakuusrahastomaksut	-177 017,18	-175 327,77
Muut kulut	-571 982,31	-493 916,82
Yhteensä	-983 328,92	-888 946,61

2.08 Henkilöstökulut

	2023	2022
Palkat ja palkkiot	-953 078,46	-1 010 812,69
Henkilösivukulut	-221 794,32	-318 351,98
Eläkekulut	-197 924,19	-296 882,91
Muut henkilösivukulut	-23 870,13	-21 469,07
Yhteensä	-1 174 872,78	-1 329 164,67

2.09 Muut hallintokulut

	2023	2022
Muut henkilöstökulut	-40 740,56	-41 723,45
Toimistokulut	-861 822,40	-777 331,52
Atk-kulut	-703 656,28	-656 260,65
Yhteyskulut	-162 885,19	-148 105,77
Edustus- ja markkinointikulut	-103 902,06	-96 774,78
Muut hallintokulut	-3 000,00	
Yhteensä	-1 876 006,49	-1 720 196,17

2.10 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä osakkeista ja osuuksista

	2023	2022
Suunnitelman mukaiset poistot	-104 567,16	-121 465,13
Aineelliset hyödykkeet	-3 531,12	-5 493,35
Aineettomat hyödykkeet	-101 036,04	-115 971,78
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	-29 903,80	27 000,00
Aineelliset hyödykkeet		27 000,00
Tytäryritys- ja omistusyhteisyritysten osakkeet ja osuudet	-29 903,80	
Yhteensä	-134 470,96	-94 465,13

2.11 Lopulliset ja odotettavissa olevat luottotappiot

	2023		Tuloslaskelmaan kirjatut lopullisten luottotappioiden peruutukset		Tuloslaskelmaan kirjatut lopulliset luottotappiot ja arvonalentumistappiot	Odotettavissa olevat ja lopulliset luottotappiot yhteensä
	Odotettavissa olevat luottotappiot, brutto	Peruutukset				
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-176 398,18	23 567,97	15 056,60	-78 714,15	-216 487,76	
Saamistodistukset	-6 454,03	-	-	-	-6 454,03	
Taseen ulkopuoliset erät	-545,57	-	-	-	-545,57	
Yhteensä	-183 397,78	23 567,97	15 056,60	-78 714,15	-223 487,37	

	2022		Tuloslaskelmaan kirjatut lopullisten luottotappioiden peruutukset		Tuloslaskelmaan kirjatut lopulliset luottotappiot ja arvonalentumistappiot	Odotettavissa olevat ja lopulliset luottotappiot yhteensä
	Odotettavissa olevat luottotappiot, brutto	Peruutukset				
Saamisista luottolaitoksilta	39,10	-	-	-	39,10	
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-132 754,79	5 573,41	13 818,57	-91 033,36	-204 396,17	
Saamistodistukset	1 552,33	-	-	-	1 552,33	
Taseen ulkopuoliset erät	16 857,77	-	-	-	16 857,77	
Yhteensä	-114 305,59	5 573,41	13 818,57	-91 033,36	-185 946,97	

2.12 Tuotot liiketoiminta-alueittain ja markkina-alueittain

	2023	2022
Pankkitoiminnan tuotot	7 452 359,09	3 243 071,60

Tuottojen, liikevoiton, varojen ja velkojen jakautumista liiketoiminta-alueittain ei ole ilmoitettu, koska jaolla ei ole olennaista merkitystä. Pankki harjoittaa liiketoimintaa vain Suomessa.

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUKSIJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

3.01 Annetut vakuudet

Omasta velasta annetut:

Tase-erä	Pantit	Kiinnitykset	Muut vakuudet	Yhteensä
Velat luottolaitoksille			28 538 774,66	28 538 774,66
Omasta velasta annetut yhteensä			28 538 774,66	28 538 774,66

Muiden velasta annetut:

Pankki on antanut Bonum Pankki Oyj:lle yleispanttaussitoumuksen niistä varoista, jotka pankilla on sinne talletettuna.

3.02 Eläkevastuut

Henkilöstön eläketurva on järjestetty eläkevakuutusyhtiön Veritaksen kautta eikä kattamatonta eläkevastuuta ole.

3.03 Taseen ulkopuoliset sitoumukset

	2023	2022
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		
Takaukset	107 580,00	244 530,14
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	5 714 570,87	7 498 344,25
joista luottolupaukset	5 714 570,87	7 498 344,25
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	5 822 150,87	7 742 874,39

3.04 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	2023	2022
Pankki kuuluu Oy Samlink Ab:n arvonalisävelvollisuusryhmään.		
Arvonalisäveron ryhmärekisteröintiin liittyvä yhteisvastuumäärä	1 232 342,01	0,00

Keuruun Osuuspankki on sitoutunut maksamaan osuutensa POP Pankki -ryhmän hankkimasta peruspankkijärjestelmä uudistuksesta. Jäjellä oleva sitoumuksen määrä on n. 1 210 000 euroa.

HENKILÖSTÖÄ, JOHTOA JA LÄHIPIIRIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

	Henkilömäärä tilikauden lopussa	Henkilömäärä tilikauden lopussa
4.01 Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2023	2022
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	16	18
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	1	1
Yhteensä	17	19

4.02 Johdon palkat, palkkiot ja eläkesitoumukset

	2023	2022
Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet, palkat ja palkkiot	12 800,00	19 200,00
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa, palkat ja palkkiot	288 360,00	284 594,00
Yhteensä	301 160,00	303 794,00

4.03 Johdolle myönnetty luotot ja takaukset

	2023 Luotot	Takaukset	2022 Luotot	Takaukset
Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet	1 637 908,72		1 652 061,27	
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	812 727,73		419 556,56	
Yhteensä	2 450 636,45		2 071 617,83	
Lisäykset	1 663 262,44		7 179,00	
Vähennykset	787 374,01		245 132,61	

Lainaehdot

Luotot ja takaukset on myönnetty ehdoin, joita sovelletaan vastaaviin asiakasluottoihin ja takauksiin.

4.04 Lähipiiritiedot**Lähipiirin määrittely**Luottolaitoksen lähipiiri määritellään tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja varten standardin IAS 24 *Lähipiiriä koskevat tiedot tilinpäätöksessä* mukaisesti.**Saamiset, takaukset ja vakuudet lähipiiriltä**

	2023 Saamiset yleisöitä ja julkisyhteisöiltä	Sijoitukset	Muut saamiset	Pantit, kiinnitykset, takaukset ja muut vakuudet
Lähipiiriin kuulumisen peruste				
Johto *)	2 450 636,45			
Sukulaisuus	1 376 961,09			
Määräysvalta	20 237,58			
Yhteensä	3 847 835,12			

*) Johdon luotot ja takaukset on esitetty liitetiedossa 4.03.

**) Muut kohtaan sisältyvät: Lähipiiriin kuuluvan henkilön määräysvalta yhteisö, johon on huomattava vaikutusvalta sekä Eläkesäätiö/-kassa

Odotettavissa olevat luottotappiot

Tilikauden alussa	6 992,78
Tilikauden muutos	15 318,97
Tilikauden lopussa	22 311,75

	2022 Saamiset yleisöitä ja julkisyhteisöiltä	Sijoitukset	Muut saamiset	Pantit, kiinnitykset, takaukset ja muut vakuudet
Lähipiiriin kuulumisen peruste				
Johto *)	2 071 617,83			
Sukulaisuus	1 352 534,75			
Yhteensä	3 424 152,58			

*) Johdon luotot ja takaukset on esitetty liitetiedossa 4.3.

**) Muut kohtaan sisältyvät: Lähipiiriin kuuluvan henkilön määräysvalta yhteisö, johon on huomattava vaikutusvalta sekä Eläkesäätiö/-kassa

Odotettavissa olevat luottotappiot

Tilikauden alussa	3 251,97
Tilikauden muutos	3 740,81
Tilikauden lopussa	6 992,78

OMISTUKSET MUISSA YRITYKSISSÄ**5.01 Konsernitilinpäätöksen yhdistelemättä jätetyt pienet tytär- ja osakkuusyhtiöt**

Tytäryhtiöt	Kirjanpitoarvot Oma pääoma **)		Tilikauden tulos
Asunto- ja kiinteistöyhtiöt	2 128 597,73	901 014,69	8 445,36
Muut	32 627,13		

5.02 Omistukset muissa yrityksissä

Yrityksen nimi ja kotipaikka	Omistusosuus, %	Oma pääoma**	Tilikauden tulos*
POP Holding Oy, Helsinki	0,09	57 016 287,44	-60 753,75
POP Pankkikeskus osk, Helsinki	4,17	64 815 906,06	217 049,42
Yhteensä		121 832 193,50	156 295,67

*) Tilikauden 2022 oma pääoma ja voitto

**) Oma pääoma sisältää tilinpäätössiirtojen kertymän laskennallisella verovelalla vähennettynä.

Yhdistelyperiaatteet on esitetty osana tilinpäätösperiaatteita.

MUUT LIITETIEDOT**6.01 Luottolaitoksen harjoittama notariaattitoiminta**

Pankissa ei hoideta ns. täyden palvelun tai muun sopimuksen mukaista omaisuudenhoitoa.

6.02 Osuuspankkia koskevat liitetiedot

	2023	2022
Maksamatta olevien osuusmaksujen määrä	1 710,00	1 620,00
Irtisanottujen osuusmaksujen määrä	1 710,00	1 620,00

Jos jäsenyys on päättynyt, voidaan irtisanottu osuus pääoma maksaa takaisin osuuskuntalain 10 luvun 1 §:n ja osuuspankkilain 19 §:n mukaisesti ja sanotuissa lainkohdissa mainituin edellytyksin.

Osuuspankin jäsenten lukumäärä	1850	1895
--------------------------------	------	------

6.03 Tilintarkastajan palkkiot

	2023	2022
Tilintarkastajan palkkiot toimeksiantoryhmittäin:		
Tilintarkastus	8 969,68	9 053,36
Yhteensä	8 969,68	9 053,36

6.04 Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat

Pankin hallituksen tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat pankin taloudelliseen asemaan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

Luettelo tilikauden aikana käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Kirjanpitokirjat	Säilytystapa
Pääkirja/päiväkirja	Sähköinen arkisto
Tasekirja	Sidottu kirja
Tositteet	Sähköinen arkisto

Reskontrat

Asiakasreskontrat (koneelliset)	Sähköinen arkisto
Salkkukirjanpito	Sähköinen arkisto
Ostoreskontra	Sähköinen arkisto
Kassapäiväkirja	Atk-tuloste
Kassaraportit	Atk-tuloste
Palkkakirjanpito	Sähköinen arkisto
Käyttöomaisuusreskontra	Sähköinen arkisto

Käsin ylläpidettävät reskontrat (kortisto, atk-tiedosto jne.)

Pankki lisää tähän omat reskontransa, esim.

Vuokrasaamiset

Notariaattitoimeksiannot

Tositelajit

00	Palautustapahtuma
10	Maksuliiketilin tiliotteen tapahtumat
16	Jaksotustositteet
20	Ostolaskut
25	Ostolaskujen suoritukset
32	Henkilökunnan matkakulukorvaukset, järjestelmästä tulevat
50	ECL-kirjaukset
51	Salkkukirjanpito
53	Ottolainaus, maksuliiketilin korko
56	Konekieliset viennit muista reskontrista, QS-kassalla kirjattavat tapahtumat
58	Konekieliset kustannuspaikkojen väliset siirrot
60	Sisäisen laskennan tositteet
61	Konekielinen sisäisen laskennan tietojen välitys
70	Muistiotositteet
71	Pääkirjakirjaukset
72	Automaattiviennit, kirjanpito
75	Palkkaviennit, maksetut palkat
76	Pääkirjakirjaukset, jotka tehdään keskitetysti
80	Jaksotustositteet, purettavat viennit
82	Konekieliset laskennalliset erät
83	Konekieliset laskennalliset erät, palkat, lomapalkat
84	Konekieliset laskennalliset erät, palkat, sivukulut pl. sosiaaliturvamaksut
85	Poistot ja muut käyttöomaisuusreskontran viennit
94	Liiketoimintasiirtoon liittyvät viennit
99	Tuloksen kirjaus
100	Liitetietotosite

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Keuruulla 6. päivänä helmikuuta 2024

Keuruun Osuuspankin hallitus

Hannu Saarimäki

Paula Pusa

Erja Kuusimäki

Riitta Kosonen

Miika Santala
Toimitusjohtaja

Hallintoneuvoston lausunto tilinpäätöksestä

Keuruun Osuuspankin hallintoneuvosto on käsitellyt osuuspankin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vuodelta 2023, ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Hallintoneuvosto hyväksyy tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen ja yhtyy hallituksen ehdotukseen tilikauden ylijäämän käyttämisestä.

Keuruulla 7. päivänä helmikuuta 2024

Keuruun Osuuspankki
Hallintoneuvosto

Sami Lamminmäki
Hallintoneuvoston puheenjohtaja

Miika Santala
Hallintoneuvoston sihteeri

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Jyväskylässä 12. päivänä helmikuuta 2024

KPMG Oy Ab

Matti Paananen, KHT